

== Volja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 8.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat " 13 "
 za trikrat " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zabavale, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 18 vin.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredni no-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vojni red,

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bo: n.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Znižanje davščine in zboljšanje zemljišč.

Iz davčnega pododseka v drž. zboru.

Dunaj, 13. februarja.

Danes je zboroval pododsek za re-
 formo zemljiškega davka pod predsed-
 stvom poslanca Povšeta. Razpravljal je
 o predlogu za oprostitev davka za vse
 umetno napravljene travnike in paš-
 nike.

Poročevalec poslanec Jan. Sedlák
 je predlagal, da se za vse one parcele
 zemljišč, katere se urede za trajne
 travnike oziroma pašnike, dovoli deset-
 letna davčna oprostitev. Utemeljeval je
 svoj predlog z navedbo, da se je število
 naše živine osobito govede v zadnjem
 desetletju znižalo, da potreba mesa od
 leta do leta raste in da stremi država za
 tem, da se pomnoži domača živinoreja,
 ki bodi kos nalogi, da oskrbi domači
 mesni trg z zadostnim mesom. To pa se
 da doseči le s pomnožitvijo krme, ki je
 podlaga za pomnožitev naše živinoreje.
 Zato je povsem utemeljen predlog po-
 slanec in vreden, da ga vlada uvaža
 in predlagano davčno oprostitev takim
 zemljiškim kulturam prizna. Zastop-
 nik fin. ministrstva se je prvotno pro-
 tivil, češ, da se gre tu za oprostitev dav-
 ka za parcele, ki donajajo dokaj višji
 dohodek, kakor popred. Davek da se
 odpiše le pri parcelah, ki so bile opu-
 stošene po ujmah, oziroma po filokseri,
 ter se je za take opustošene parcele
 odpisal davek oziroma dovolila, deset-
 letna davčna oprostitev, če so se ob-
 novitve in nasadi s trtami izvršile.

Po dolgi razpravi, v katero sem
 posegel in opozarjal na to, da imamo
 zakon za povzdigo živinoreje iz leta
 1909, ki dovoljuje na leto 5 milijonov
 kron kredita za zboljšanje travnikov,
 sploh za množitev krmske produkcije.
 Iz tega je jasno, da se gre za izpopolnje-
 tev državne akcije, ki meri na to, da
 se ustvari v državi močna živinoreja,
 ki bo zmožna domačemu konsumu
 mesa zadostovati. Začasna davčna
 oprostitev le spopolnjuje ter pospešuje
 to namero. Najboljše gospodari ona dr-
 žava, ki more sama kriti svoje potreb-
 ščine v državi. Saj je pravkar nemški
 cesar Viljem na zborovanju nemških
 kmetovalcev končal svoj govor, v kate-
 rem je proslavljal velik pomen kmetij-
 stva za državo s tem, da je proglasil:

skrb njegove vlade mora biti, da se
 okrepi domače kmetijstvo, da, če tudi z
 velikimi denarnimi sredstvi, postane
 zmožno vsa živila producirati za kon-
 sum v Nemčiji.

Celo najbolj industrijalna država
 Angleška je začela misliti na zboljša-
 nje svoje živinoreje in v sobotni seji je
 glasoval parlament za kredit skoro 12
 milijonov kron za zatiranje gobčne ku-
 ge na Irskem.

Z začasno desetletno davčno opro-
 stitvijo pa bo država onim gospodar-
 jem, ki se bodo lotili zboljšanja manj-
 vrednih zemljišč vsaj en del stroškov
 za zboljšanje povrnila in s tem navdu-
 šila kmetovalce, da se bodo lotili teh
 zboljšav zemljišč.

Nato je zastopnik finančnega mi-
 nistrstva izjavil, da uvaža te razloge
 ter da bo v prihodnji seji davčnega
 odseka podal izjavo, do katere meje
 hoče vlada referentovemu predlogu
 ugoditi.

Referent Jan Sedlak je svoj referat
 kaj temeljito podprl s statističnimi do-
 kazi ter je bil njegov nasvet soglasno
 sprejet.

Jaz sem poročal o predlogu kranj-
 skega poslanca dr. Žitnika, ki zahteva
 40letno davčno oprostitev osobito za
 kraška zemljišča, ki se na novo po-
 gozdijo.

Moja naloga je bila dokazati fi-
 nančnemu ministru, da je ta zahte-
 va povsem utemeljena in opravičena,
 ker so gozdovi osobito za kraške po-
 krajine najboljše urejevalci klimatičnih
 razmer. Bogato obraščeni kraji imajo
 dokaj manj suše, pa tudi vremenskih
 ujem, kakor pa gole pokrajine, po ka-
 terih divjajo hudi vetrovi, ki ne izsu-
 šavajo le zemeljske vlage, ampak tudi
 hudo škodujejo kulturam, osobito vi-
 nogradom in sadju. Lepi gozdovi regu-
 lirajo, napajajo ter ohranjujejo zem-
 ljo vlažno. Na Krasu se vidi, koliko pri-
 pomorejo nove gozdne kulture v obram-
 bo železnice pred snežnimi zameti. Pa
 tudi drug razlog opravičuje oprostitev
 davka za gotovo dobo let, ker izgubi
 gospodar, četudi pičli dohodek iz take-
 ga sveta: pašnike in nima dolgo vrsto
 desetletij nikakega dohodka. Finančni
 fiksus pa more biti tudi pomirjen. Res
 bo za nekaj desetletij minimalni davek
 od takih pogozdenih zemljišč izgubil,
 a bo potem, ko bodo novi gozdovi lepo
 razviti, po 30 do 40 letih dobil to izgu-
 bo obilo povrnjeno.

Potem sem razširil nasvet za opro-
 stitev od davka ne le na kraška zem-
 ljišča, ampak na vse parcele, ki so v ka-

tastru vpisane kot rušče, oziroma ki ne
 dosegajo določene vsote čistega letne-
 ga dohodka. Nebroj je goličav strmih
 bregov, vrhov, ki bi, če bi bili pogozde-
 ni, služili v zboljšanje kmetijskih raz-
 mer.

Nato je zastopnik finančnega mi-
 nistrstva obljubil, da hoče v prihodnji
 seji prinesiti načrt zakona, po katerem
 naj imajo novo pogozdene parcele pra-
 vico do večletne davčne oprostitve. In
 tako je upati, da to, kar je ne le av-
 strijski, ampak tudi mednarodni go-
 zdarski kongres, in kar sem tudi jaz
 že pred osmimi leti s svojim predlogom
 zahteval, sedaj dosežemo, da bodo na
 novo pogozdena zemljišča dosegla dalj-
 šo davčno oprostitev.

Državni poslanec Povše.

K umoru poslanca Schuhmeierja.

Nekaj odgovora »Narodu« in drugim.

Na Dunaju je delavec Pavel Kun-
 schak, brat kršč. - socialnega poslanca
 Leop. Kunschaka, ustrelil socialno - de-
 mokraškega poslanca F. Schuhmeierja.
 Ustrelil ga je na kolodvoru, ko se je
 Schuhmeier vračal z nekega shoda. Mo-
 rilec je izjavil, da so ga socialni demo-
 kratje, ko se je sprl z njimi, preganjali
 od delavnice do delavnice in da je na-
 posled tako prišel tudi ob vse prihran-
 ke. Zato se je hotel maščevati. To de-
 janje je tako, da bi ga človek, ki ima
 od nekda v srcu in duši krščanske ide-
 ale, ne bil mogel izvršiti.

Grozni umor, ki je zahteval življe-
 nje poslanca Schuhmeierja, je celo jav-
 nost globoko pretresel in so bili vsi brez
 izjeme edini v tem, da so na bestialni
 način izvršeni zločin z gnusom obsodili.
 To tembolj, ker je pokojni kljub vsem
 napakam bil zelo simpatična osebnost,
 vzor pridnega strankarja, poštenjak,
 mož, ki se je z lastno inteligentnostjo
 in delavnostjo povzpел iz siromašnih
 razmer do uglednega politika.

Način umora pa je tudi takoj vzbudil
 sum, se gre li res za dejanje, izvirajo-
 joče samo iz politične strasti, neglede
 na to, da bi v tem slučaju vprašanje,
 kdo je politično podivjanosti na Dunaju
 bolj kriv, ali krščanski socialci ali so-
 cialni demokratje, še ne bilo rešeno.
 Preiskava in druge poizvedbe so dognale
 sledeča fakta: Morilec Pavel Kun-
 schak je član z duševnimi boleznimi
 obremenjene rodbine, kajti brat Janez je
 v norišnici, poslanec Leopold pa ima po
 zatrdilu »Reichsposte« same epileptične
 napade. Morilec je kroglo jako rafini-

rano sam predelal, da je imela uprav-
 strahovit učinek ter so našli pri njem
 naravnost delavnico za tozadevne pri-
 prave, ki jih je dolgo izvrševal. Tudi to
 ni normalno. Pavel Kunschak je bil od
 nekda posebež, zelo izurjen delavec,
 pa kljub temu delamržen, klativitez, ki
 je cel svet prehodil, od Kapstadta in Bu-
 enos Ayresa do Hamburga, s svojo ro-
 dovino vedno sprt, z ničemer zadovo-
 ljen. Morilec je bil v svoji mladosti član
 socialno-demokratske organizacije, po-
 poln svobodomislec, zlasti pa je oboževal
 Schuhmeierja, o katerem je rekel, da je
 bil njegov učitelj. Pozneje je bil navdu-
 šen za nestransko angleško delavsko
 organizacijo, ustanovil neodvisno dru-
 šтво kovinskih delavcev, krščanski so-
 cialec v pravem pomenu besede ni bil,
 ker je proti svojim bivšim prijateljem
 socialistom delal le iz neke čisto poseb-
 ne mrznje, ki ni izvirala iz krščansko-
 socialnega prepričanja, katerega sploh
 ni imel. Sama »ArbeiterZeitung« poro-
 ča, da je bil tudi s krščansko-socialnimi
 sodelavci vedno navskriž, čeprav je v
 gotovi periodi proti socialistom agitiral.
 Da so mu socialni demokratje pri Sie-
 mensu delo odjedli, priznava »Arbeite-
 rica« sama, res pa je tudi, česar niti
 »Reichspost« ne taji, da bi bil kljub te-
 mu lahko delo našel, če bi bil res hotel.
 Njegov umor nad Schuhmeierjem, kate-
 rega je dolgo cenil in ki ni bil njegove
 nesrečnik, je pravi psihološki problem,
 izvirajoč iz duše, ki je popolnoma izgu-
 bila ravnotežje, ki najbrž nikoli ni bila
 prav normalna — maščeval se je nad
 lastnim idolom — in če je tu v nem kaj
 politike, je bila to čisto posebne vrste
 »politika«, kakor se more roditi le na
 dnu konfuznega, nezdravega, čisto svo-
 jevrstnega individua. Renner v »Arbei-
 terici« dobro pripominja, da je Kun-
 schakovo čudno dušo mučilo ranjeno
 slavo-hlepe in zavist človeka, ki bi bil v
 življenju rad kaj dosegel, kakor Schuh-
 meier, pa ni mogel.

Zato ne bo neokusna čorba, ki jo
 je »Slovenski Narod« iz tega slučaja
 skuhal, pri pametnih ljudeh vzbudila
 nobenega okusa. Kdor namreč ta slu-
 čaj dobro in od vseh strani premotri, ga
 strankarsko ne bo mogel izrabiti in če
 bi bil kakšen socialni demokrat v takih
 okoliščinah ustrelil krščanskega soci-
 alca, bi nam ne bilo niti v glavo padlo
 valiti krivdo na način političnega boja
 na Dunaju ali pa sploh v Avstriji. Po-
 sebno neumno pa je, kako skuša »Na-
 rod« pri tem privleči v debato razmere
 na Kranjskem. Politični boj se nikjer ne

LISTEK.

Pismo iz Bulgarije.

Prof. A. Bezenšek.

Bulgarski ranjenci in nova vojna.

V Lozengradu so bulgarski vojaki
 v bolnišnicah vsi vznemirjeni, ne vsled
 strahu, — nego vsled hrepenenja, da bi
 se mogli udeležiti nadaljevanja vojne.
 Neki tamošnji zdravnik piše v Sofijo,
 da so se pri prvih topovskih streljih vo-
 jaki v bolnišnici objemali iz radosti, da
 je nastopil čas, ko bodo njihovi tova-
 riši želi novo slavo; a marsikateremu
 je kanila solza iz oči, ker se ne bo mo-
 gel udeležiti nadaljnjih bojev.

Neki vojak, kateri je komaj toliko
 ozdravel, da je mogel stopiti na noge,
 postavi se pred vojaškega zdravnika ter
 ga prosi, naj bi mu dal dovoljenje, da
 gre na bojno polje.

»Jaz sem zdrav, gospod doktor,« re-
 če mu vojak, »sedaj že lahko korakam
 in nosim puško.«

A zdravnik, kateri je vedel, da vo-
 jak še ni zdrav in da komaj na nogah
 stoji, se nasmehlja in mu odvrne:

»Nikar se tako ne nagli! Bom te že
 pustil, ko pride čas za Carigrad . . .«

Hrabri vojak pa ni bil zadovoljen s
 tem tolažilnim odgovorom. To se mu je
 že videlo iz obraza. A kaj si hoče: rana
 ni rana, a zapoved je zapoved.

Omika bulgarskih vojakov. Analfabeti
 med turškimi ujetniki.

Bulgarsko vojno ministrstvo je se-
 stavilo spisek vjetih turških vojakov, v
 katerem je tudi zabeleženo, kateri iz-
 med njih zna čitati in pisati. Iz tega
 spiska se more razvideti, da je vojak,
 ki zna čitati, prava redkost v turški ar-
 madi, a da bi znal poleg tega še pisati,
 to bi bilo čudo.

To pa ne velja samo o preprostih
 vojaki, ampak celo o častnikih. Na ve-
 čih mestih najdeš v dotični rubriki po-
 leg imena poročnika ali nadporočnika,
 celo poleg stopnika, zabeleženo: »ne zna
 ni čitati ni pisati.«

Pri nekem podpolkovniku stoji be-
 ležka: »zna samo čitati.«

To se zdi res čudno, a je gotova res-
 nica.

Naj še splošno omenim spisek, ki
 obsega imena 303 preprostih vojakov,
 turških vjetnikov; med njimi sta samo
 dva taka, ki znata čitati in pisati.

Pri bulgarskih vojaki je pa skoro

ravno narobe. Redki so bulgarski voja-
 ki, ki bi ne znali čitati in pisati. Poseb-
 no čitajo vojaške knjižice, katere iz-
 da vojno ministrstvo z razno zabavno
 in poučno stvarino, ki je namenjena
 prav zo vojake. Tudi nabožne knjižice
 so jako razširjene med vojaštvom. V
 bolnišnicah ima vsak vojak poleg po-
 stelje kako nabožno in drugo primerno
 knjigo. A časniki si kupujejo premož-
 nejši in jih potem čitajo na glas svojim
 tovarišem.

Znamenit napredek, ki ga je
 storila Bulgarija v treh desetletjih, je
 razvideti tudi iz tega, kako se manjša
 število takih vojakov, ki ne znajo čitati
 in pisati, od leta do leta. Med starejšimi
 vrstami vojakov je bilo 14% analfabe-
 tov, a v nekaterih okrožjih samo 8%.
 Med lanskimi in letošnjimi novinci na-
 štelo se je pa samo 5% analfabetov.
 Prihodnje leto se bo ta odstotek še
 zmanjšal. Med občo množino prebival-
 cev se te številke menjajo — ponekod
 so večje, ponekod manjše, v nekaterih
 krajih pa enake.

V novosvojenih pokrajinah se
 mora odpreti mnogo ljudskih šol, da
 se more prebivalstvo hitro povzdigniti
 do tiste stopinje splošne omike, na ka-
 teri stoje stare pokrajine.

Sultanova zakladnica.

V hudih časih živi sedanji tur-
 ški sultan Mohamed V.; v denarnem
 oziru se mu celo ne godi nič bolje ka-
 kor milijonom drugih navadnih ljudi,
 ki morajo svoje dragotine — ako so še
 tako srečni, da jih imajo! — zastaviti,
 da dobe kaj okroglega za nujnejše po-
 trebe. Tudi sultan Mohamed V. je mo-
 ral zastaviti kalifatski prestol, da je
 dobil potrebne milijone za prvo silo.

Toda kakšno čudo mora biti ta
 prestol, da je dobil nanj posojilo 5 mi-
 lijonov turških funtov, to je 120 mili-
 jonov kron?! Ker je izza mladoturške
 revolucije — pod gotovimi pogoji se-
 veda — tudi kristjanom dovoljen vstop
 v zakladnico turških sultanov, ki se je
 prej strogo zapirala ne-le pred pogledi
 kristjanov, marveč so bili tudi Turki
 redko sejani, ki bi bili smeli stopiti
 vanjo, — niso bajni zakladi turških
 sultanov nobena tajnost več.

Sultanova zakladnica se nahaja v
 priprosti, skrbno zastraženi zgradbi
 prav v skrajni notranjosti starega se-
 raila. Na dolgem potu skozi razna vra-
 ta in dvorišča nas spremlja straža, ki
 nam pozorno sledi tudi v zakladnico.

Tu je torej tisti sloviti prestol, ki
 so ga Osmanli leta 1514, ugrabili Perzi-

vrši v posebno sentimentalnih oblikah in če primerjamo z Avstrijo druge dežele, divja politična strast drugod še hujša nego pri nas. Politika je terjala v Ameriki, celo na Angleškem, v Italiji, Franciji in Rusiji, pa tudi v Nemčiji, morebiti več krvavih glav nego v podonavskem cesarstvu — gotovo pa ne manj. Kar se pa Kranjske tiče, je oče vse politične podivjanosti, kolikor je je res, ravno liberalizem. Ta je zbudil sovraštvo, ošabnost, psovkarški ton in če se je na naši strani v tem oziru kaj gresilo, je bila to zelo razumljiva reakcija na prostaštvo našega liberalizma. V tem oziru nam bo vsak objektivnomisleči človek le prav dal in zato menimo, da nam v tem oziru z »Narodom« ni treba še dalje polemizirati. Pribijemo le še to, da Schuhmeier, čeprav je politično jako ostro nastopal, vsled drugih vrlin tudi med krščanskimi socialci ni imel osebnih sovražnikov, kar je ravno splošno sožalje ob njegovi nesrečni smrti dokazalo. Tudi to je tehten razlog, da se ta umor ne more pripisati mržnji, izvirajoči iz političnega nasprotstva.

Kdo je uvedel nasilstva v politični boj?

Dokazov, kakor so noži, gorjače in kamen, niso krščanski socialci uvedli v politični boj, marveč gre socialnim demokratom prvenstvo, da so ondi, kjer je odgovarjala privlačna moč duševnih idej, uporabili najbrutalnejša sredstva nasilja. Dunajski krščansko - socialni poslanci bi lahko zapeli o tem prav lepe pesmice. Spominjamo le na socialno-demokratsko »junaštvo v Rohrbachu«, čegar žrtev je bil prelat dr. Scheicher. Le srečnemu slučaju se je zahvaliti, da stvar za dr. Scheicherja ni tako žalostno izpadla kakor v predležčem slučaju. Socialno-demokratski strankarski terorizem, ki se drži načela: »und willst du nicht mein Bruder sein, so hau ich dir den Schädel ein.« je zahteval že nešteti žrtve. Če bi hoteli naštevati tiste, ki so vsled socialno-demokratskega terorizma ne-le gmotno propadli, marveč so bili tudi na svojem zdravju in življenju težko oškodovani, bi ne prišli zlepa na konec. Pri tem pa niti ne govorimo o krvavih nasilstvih proti dunajskim krščansko-socialnim agitatorjem, ki se v onih okrajih, ki jih rdečkarji smatrajo za svoje domene, na ulici niti prikazati ne smejo, ako nočejo priti v nevarnost, da bi bili od rdečih svobodonoscev krvavo tepeni ali pa do smrti pohabljeni. Sedaj se je isto orožje, katero so socialni demokratje v javnem političnem boju kakor tudi proti posameznim delavcem ki se niso hoteli ukloniti v njihov jarem, že nešteto krat uporabili — obrnilo proti enemu izmed njih, in sicer na grozen način. Saj je razburjenje »Arbeiterzeitung« radi groznega dejanja, čegar žrtev je postal eden najboljših in najspodobnejših njihovih moči, popolnoma razumljivo; vprašamo pa: Kje je ostalo razburjenje in ogorčenje tedaj, ko je Njeguš streljal na justičnega ministra, kje tedaj, ko se je poizkusil atentat na prelata dr. Scheicherja? Vprašamo dalje: Ali se je socialna demokracija že kdaj zgražala nad kakim atentatom proti kakim kronani glavi, ki je vendar tudi nekaj vredna? Ali niso ravno socialni demokratje z denarjem in podpihovanjem

podpirali ruskih revolucionarjev, čeprav so bili le-ti čisto navadni morileci in cestni roparji? Kako so socialni demokratje proslavljali teroristične akte ruskih nihilistov? V dolžno knjigo socialne demokracije bi se lahko vpisali čini Hödla in Nobilinga in še marsikaj drugega. V vseh teh slučajih je socialna demokracija krivce slavila kot junake in osvoboditelje človeštva. O kakem zgražanju nikoli nobene sledi, če pa že, potem nikoli ne manjka prizadevanja, da se čin naslika kot razumljiv in opravičljiv. Ta nevarna teorija, ki se ji klanja socialna demokracija, je sedaj podrla enega njenih najboljših voditeljev. To je treba pibiti, čeprav posredni žrtvi rdečega terorizma, poslancu Schuhmeierju, ne moremo odreči svojega poštenega sočutja.

Gospodarstvo v Stari Srbiji.

V naslednjem priobčujemo nekaj podatkov o industriji, mali obrti in o trgovini v novo osvojenih deželah, ki pričajo o silni gospodarski zaostalosti teh nekdanjih turških provinc.

V Skoplju, ki je bil ne samo politično in vojaško, marveč tudi trgovsko središče bivšega vilajeta »Stara Srbija«, je bilo samo par znatnejših podjetij, in sicer tri tiskarne (dve srbski), ena pivovarna, trije mlini, dva skladišča za sortiranje neizdelanega tobaka, eno mizarstvo podjetje s strojnimi obratoma, ena pekarna, električna centrala za mestno razsvetljavo, dve ključavničarski delavnici in ena tvornica kož.

Rokodelcev je v vseh mestih zadosti, zlasti krojačev in opankarjev. Ponekod ima en sam rokodelc do 10 delavcev. Toda razmere delavcev so zelo slabe. Delavnega časa je 12 do 18 ur na dan. Dnina znaša navadno 0.20 do 1.50 fr. na dan. Več zaslužio le moderno izvežbani delavci in obrtniki. Ni čuda, da primanjkuje sposobnih domačih delavcev, ker se ti rajši izseljuje na tuje. Z zidarstvom se pečajo večinoma kmetje okoli Debra in Velesa, z zlatarstvom in srebrarstvom pa katoliški Arnavti.

Izdelovalnice pohištva v Skoplju nimajo. To dovažajo iz inozemstva, kakor tudi obleke evropskega kroja. Značilno je, da v Skoplju ne dobiš nobene gostilne ali trgovine. Sploh je konsum v teh krajih zelo neznamen, ker manjka ljudem, zlasti kmetiškim, potrebnih sredstev. To velja posebno za trgovino s tvorniškimimi proizvodi. Vsa trgovina, kolikor je je, se vrši na sejmihi. Ti so sicer pogostni, toda izvede se le malo blaga, ker ga okoličani dovažajo na oslih. Glavni kontingent na sejmihi tvorijo poljedelski pridelki in kože.

Razen omenjenih podjetij v Skoplju je še vse polno vodnih in parnih mlinov, na primer v Kumanovu, v Mitrovici, v Novem Pazaru in v Bujanovcih, kjer imajo tudi moderno urejeno opekarno. V Mitrovici je tudi velika parna žaga.

Veliko prirodno bogastvo nudijo obširni gozdovi, ki pa se nanje ni dosti pazilo. S pametno gozdarsko politiko bi se lahko ustvarila cvetoča lesna obrt, ker bi hrastov in bukov les popolno-

ma odgovarjal zahtevam svetovnega trga. Rudarstvo je bilo v teh krajih že znano za časa Rimljanov. Ker ni zadostnih prometnih sredstev, dandanes to delo počiva. V okolici Skoplja raste dober tobak, istotako pri Skadru.

Zahodni del Stare Srbije ali Metohije, to je pokrajina med Prizrenom, Djakovim in Pečjo, je zelo plodovit in daje poleg obilnih poljskih pridelkov tudi dobro sadje in vino. Vsi pridelki ob dobri letini so vredni do tri milijone frankov. V teh krajih je tudi dosti šum, ki pa ponekod zelo propadajo. Prebivalci, zlasti Arnavti, se pečajo tudi z živinorejo. Industrija je zelo neznamenatna. Velika žaga v Peči zadostuje skoro za vso Metohijo. Vsled siromaštva, vsled vednih bojev med Srbi in Malisori, posebno pa radi pomanjkanja ceste, tudi ni one trgovine, kakršno bi pričakovali v tej, razmeroma zelo rodovitni pokrajini. Izvažajo kože, volno, vino in žganje, uvažajo pa vse potrebne produkte iz Skoplja in iz Soluna. Glavni prometni žili vodita do Skadra in do Skoplja.

Govor mohamedanskega hodža zoper Turke.

Srbski list »Mali Žurnal« prinaša v svoji 322. številki zanimiv govor mohamedanskega svečenika efendija Mehmeda Hašimića, ki je rodom iz Mostara in zdaj hodža v mestu Šabacu. Naj sledi tu le nekaj njegovih besedi:

»Srbija kliče pod vojno zastavo vse svoje odrasle podanike kateresibodi veroizpovedi, da pogumno zavihte orožje zoper skupnega sovraga Turčina. Tudi mi ravnopravni srbski državljani, ki uživamo v Srbiji vse državne in verske pravice, smo potemtakem dolžni, da se odzovemo temu pozivu in da vestno in požrtvovalno izpolnimo svojo vojaško dolžnost. Vse kaže, da se bliža konec Turčiji, ker se tam vrše dan na dan strašna grozodejstva nad tamošnjimi starimi prebivalci, namreč Srbi. Četudi so Srbi zavzeli in se naselili na oni zemlji devet stoletij preje kot Turki, vendar ravnajo Turki s Srbi hujše kot s sužnji: pobijajo jih, požigajo, ropajo dan za dnem. Za Srbe tam ni miru, ne veselega dne. Takih krivic, takih grozot, takih silovitosti, kakor jih Srbi trpe, še nikoli nikjer na svetu ni nihče trpel; Mohamedova vera še z živino ne dopušča tako divjaško ravnati, kaj šele s človekom! — S tem, da izpolnite v tem boju svojo vojaško dolžnost, bodete pokazali, da tudi vas zelo boli, da se postopa v Turčiji tako nečloveško s Srbi, celo danes v 20. stoletju in to v kulturni Evropi.

Turki so bili roparji, še predno so sprejeli mohamedansko vero in so ostali roparji tudi poslej. Vedno so delali na to, da si podvržejo in zaslužijo druge narode, sami pa pašujejo in se gostujejo. V tem oziru so Turki nenasitni. Važno je, da veste, da niso le nasproti Srbom taki. Imeti hočejo vedno več sužnjev in najsi bodo katerekoli vere ali narodnosti. Turki so zaslužnili Arabce in Kurde, četudi sta ta dva naroda mohamedanske vere. Kurdi in Arabci zdihujejo pod turškim jarmom in se puntajo vsako leto, da se osvobo-

de in rešijo turških pijavk; toda Turki jih vselej razkrope in pobijejo z granatami, četudi so iste vere z njimi. Turki so v resnici dokazali, da so izmed vseh muslimanskih narodov najslabši. V Aziji je 300 milijonov muslimanov raznih narodnosti, pa vsi so boljši od Turkov in ne marajo za Turke. Turkov je vseh skupaj le štiri milijone in to je tako majhno število v primeri z drugimi narodi, da Turki pravzaprav nič ne pomenijo ne v Aziji, ne v Evropi in nikjer ni kraja, kjer bi mogli po pravici osnovati lastno, zares turško državo; še svoje postavne zemlje nimajo, temveč se od nekda le po tujih deželah potikajo.

Kot hodža obsojam in preziram Turke tudi zato, ker so vsi skupaj békrije (pijanci); za pijance pa med pravimi muslimi ni mesta. Pijanci ne morejo biti ne človeški, ne poštene, ne bogoljubni, ne napredni.

Kakor veste, sem jaz rodom iz Mostara, torej sin Herceg - Bosne, kjer biva od pamtveka srbski narod. Turki so osvojili Bosno in Hercegovino v 15. stoletju. Do tedaj ni bilo tam ne Turkov, ne muslimske vere, ki je bila dotlej čisto neznana Srbom. Turkom njih maloštevilnost ni dopuščala, da bi svoje rojake naselili v domovini Srbov. Zavoljo tega so začeli iz zgolj političnih in nikakor ne iz verskih ozirov pridobivati tamošnje Srbe za muslimsko vero; spoznali so, da jim bodo potem Bosno - Hercegovinci tem podložnejši in poslušnejši sužnji. Na ta način in s takim namenom se je tam vselila muslimska vera. Danes je tam okoli 600 tisoč muslimov in blizu 900 tisoč pravoslavni in mnogo tisoč katoliških kristjanov. Mi srbski muslimi smo ohranili muslimsko vero, ali zato nismo zavrgli svojega materinega in narodnega srbskega jezika, ker smo s Srbi kost od kosti, kri od krvi. Turki se drže samo iz špekulacije muslimske vere in to se je jasno pokazalo o priliki aneksije Bosne in Hercegovine. Takrat so carigradski turški velikaši govorili: »Zakaj ne bi prodali Bosne in Hercegovine? Tam ni ne enega človeka, v katerem bi bila le kapljica turške krvi. Tam so sami Srbi, ki turško niti govoriti ne znajo. In če en del teh Srbov veruje v Islam, ima to kaj malo pomena za nas. Nam zdaj ne gre za vero, ampak za druge turške srečke!«

„Slovenska Siraža“.

Nabralo se je kot Slomškov dar:

Po moški podružnici Vrhnika, nabrala Mihael Jerina in Matevž Krvina na zabavnem večeru Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov na Vrhniku dne 2. februarja 1913, 4 K 53 vin. — Po Antonu Vedrih, načelniku »Orla« v Batujah, nabrano na svatbi Josipa Vetrin in Iv. Rijavec v Batujah, 3 K 80 v. — Nabrano po Oroslavu Skamen, Šmarje pri Jelšah, na pogostovanju pri gosposdični Emi Anderlič pri Sv. Barbari, 7 K. — Zupanstvo v Moravčah pri Litiji mesto venca na grob pok. župnika And. Petek, 15 K. — Blaž Dvoršak, kaplan, Sv. Jurij ob juž. železnici, 1 K. — Po podružnici v Šmartnem pod Šmarno goro, daroval M. Pavlin, 10 K.

jancem. Širok stol je to, da more sultan brez težave s prekrizanimi nogama sedeti na njem; naslonjalo je okroglo. Prestol je iz čistega zlata in zelenega emaila, ves posut z biseri in dragimi kameni. Blazine, s katerimi je prestol obložen, so vse izvezene z biseri. Neizmerno bogastvo se v tem delu družu z veliko umetnostjo in posojilo, ki ga je sultan dobil nanj, je le majhen del vrednosti, ki jo predstavlja ta čudoviti prestol.

Blizu njega stoji še drug prestol, to je prestol Ahmeda I., ki je istotako praviljično lepo orientalsko delo. Narejen je iz želvovine in bisernice; v naslonjalo so vdeleni ogromni dragi kameni. Silni smaragd jajčaste oblike, ki visi nad njim, je menda največji na svetu.

Kamor obrnemo oči, leže na mizah in v steklenih omarah neprecenljive dragotine. V skodelicah so naloženi izbrani dragi kameni in biseri, ogromni smagradi in veliki briljanti najčistejše vrste. Tu stoje prekrasne stare kitajske vaze, zrcala v slonokoščenih, z redkimi, lepimi kalaiti okrašenih okvirjih itd. Med orientalskimi deli vidimo dragocena darila evropskih vladarjev: zlata priprava za britje, dragocen porcelan, srebrna, bronasta, kristalna in dela iz želvovine. Dalje cele vrste ur najrazličnejše oblike in vrednosti.

V zgornjem nadstropju najdemo dragocena slavnostna oblačila sultanov vseh časov, od zmagovalca Carigrada do Murada IV. Drugo poleg drugega stoje na brezglavnih stojalih, Pre-

krasne so svilene tkanine, okraski na turbanih, držaji bodal, na katerih se svetlikajo dragi kameni. Čudno je človeku pri srcu ob pogledu na ta oblačila; saj je na tem bodalu počivala roka silnega zavojevalca Carigrada Mohameda II., pod temi turbani so se kovali drzni vojni načrti, pred katerimi je trepetala Evropa...

Iz premišljevanja nas predrami strežaj z lahnim dotikom roke: čas je potekel, treba zapustiti zakladnico. Koliko krvi in grozot se drži teh zakladov in kdo ve, kakšna usoda jih še čaka?

Iz statistike amerikkanskega učenaka.

Eh, leta in leta s že belem glava in premešlujem, kuku je tu, de sa Nemci tku ušabn in tku dumišlau, kokr nu-

bedn. Marskašna nuč nism mogu učesa zatisnt, ke sm s napejnu mežgane, de b razrešu ta uganka.

»Uraga, tku lepi nira, de b mogl bt ma soja lepota tku dumišlau,« sm pumisl. »Sluvenči sma desetkat bl fejt kurenaki; nusove mama pa glih tku sred ksihta kokr Nemci. Učaseh sm začeu že mislt, da sa za tu tku ušabn, ke jh je velik; no, pa ta misu sm hmal upustu, ke zatu vnder na more bt usak pusameznk punosn, če je ush skp velik. Sej nas je blu učaseh tud ena lepa ramunda skp, al jest s zatu nism nekol dumišlov, de sm tekat kej družga, al de sm več ureden, če nas je več skupi, kokr če sm sam. Boltatu Pepe sm zmeri, pa nej um sam al pa še med taka ramunda. Astn, tu na more držat.« In iz nouga sm začeu spet premišlvat uzrok nemške ušabnast.

»Holt, morde sa pa zatu tku ušabn,« pušvetil se m je spet enkat drukat. »Murde sa na soja kurajža tku punosn, ke se upaja u sred mesta vokne publiat in frajlam u ubraz pluvat? Nak, tud tu na u držal,« spounu sm se. »Nemška kurajža pa ena figa! Če jh na vaita pr publiatj voknu in pr pluvaj frajlam u ubraz ena cela kumpanija pulcaju in če jm žepan že naprej na ublub, de se na u nubenmu nč hudga zgudl, de se še las na u nubenmu skrivu, če prou use Sluvence ukul prneseja, pa se še kihnt nuben Nemc na upa. Še ni douh tega, ke je ena cela rajsa nemških kurenaku pu noč razsajala pu mest in sa se delal kokr de b bla cela Iblana ud nh; pa sm se jest zaletu medne, zavrisku enkat

prou pu buhinsk, pa sa ja tku pubrisal na use plati, kokor šurki pu noč če stopce iz lučja u kuhna. Na soja kurajža astn tud na morja bt punosn in ušabn. Tu more bt še kašn druh uzrok,« sm s mislu in tuhtu naprej in naprej in sm s naprej uzeu, de na um preh mirvou, de um ta prau uzrok pugruntu. Začeu sm že tud mislt, če je murde nhna kultura pr te ušabnost kej u špil. No, pa ta tud na u nč. Nemška kultura pa žabja dlaka; al iz drugem besedam rečen: Nemci sa tulk kulturn, kokr mi; če maja pa Nemci prsmujenast in nadutast za kultura, pol pa usa čast in pol sa sevede na ta narviši stopn kulture.

Use sorte take in enake reči sa m rujile pu glau, prou du ta prauga uzroka te nemške ušabnast in samolubja pa le nism mogu pridet. Unkat m pa prideja kar naenkat en pratlici iz eneh bukl u roka in te pratlici sa me rešil večnga tuhtajna in premišlvajna. Na teh pratlicah berem naenkat črn na bel ena štatistika ud enga amerikkanskega učenaka — čakte no, kuku se je že ta učenak pisu? Na jezik m je, pa na morm zguvort. No, nej se že piše kokr se če, tulk vem, de je ta učenak tku hedu učen, de spuzna čluveka kulk je star, kulk je hodu u šula, kulk ma gnarja u varžet in use druge take rči, če se le iz kazaucam negauga nusa dutakne in de ud tega učenaka drži usaka beseda, kokr de b bla prbita, če ja enkat reče. Iz tega je razvidn, de je tu use dračgn učenak, kokr sa naš učenaki, ke druh drugmu in druh družga na laž pustaulaja. Če odn reče, de se Gora iz velika črka piše.

— Janez Rutar, Kobarid, 3 K. — Fran Kozlevčar, Celovec, 3 K. — Po Ivanu Tavčar. Škedenj pri Trstu, nabrano ob priliki krsta otroka od Valentina Berčiča, delavca v Škedenju, 2 K 20 vin. — Alojzija Trunk v Blacah 40 vin.

Iz nabiralnika:

Podružnica v Kostanjah iz nabiralnika »Pri Neuwirtu«, nabrano ob pogrebu župnika J. Dragasnik, 14 K.

Pripravek podružnic:

Podružnica Šmartno pod Šmaro goru 30 K.

Skład Mohorjanov:

245. Mohorjani v Javorjah, p. Črna v Prevaljah, po č. gospodu M. Weiss, provizorju, 2 K. — 246. Mohorjani v Poničevah po č. gospodu Krištofu Tomšič, vikarju, 5 K. — 247. Mohorjani v Spodnji Idriji po župnijskem uradu 17 K. — 248. Mohorjani v Metliki 8 K 80 vin. — 249. Mohorjani v Grabščaju, Kor., 3 K. — 250. Mohorjani v Košani 5 K. — 251. Mohorjani v St. Janžu na Vinski gori po gospodu Franu Gosaku, župniku, 5 kron. — 252. Mohorjani Sv. Miklavž pri Ormožu po č. g. Franu Časl, kaplanu, 6 kron.

Balkanska zveza.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad, 12. februarja.

Pisal sem vam že o razdelitvi osvojenega ozemlja med zavezniški, ki se izvrši po končani vojni, toda ne na podlagi kompromisa, sklenjenega pred vojno, ki je za Srbijo v sedanjem položaju nepravičen. Potrditev svojih informacij sem našel v belgrajski »Štampi«, ki piše danes doslovno:

Trdi se, da je kraljevič Aleksander poslal svojega poslanca k predsedniku vlade, da ga izvesti o razpoloženju srbske armade, ki zahteva, da se srbsko - bulgarski sporazum revidira v tem smislu, da pripadejo mesta Prilep, Bitolj in Veles Srbiji.

Tudi na podlagi lastnih informacij vem, da je vsa neposredna okolica kraljeviča naslednika odločno proti temu, da bi se kaka ped zemlja, ki jo je osvojila srbska vojska, odstopila komurkoli. Eden od onih, ki so največ pripomogli k osvoboditvi Prilepa in Bitolja, mi je rekel: »S težkimi žrtvami smo odkupili ta mesta. Mi smo jih po meču nekda izgubili, a sedaj smo jih junaško z mečem zopet osvojili. Samo po meču jih damo.« Neki moj prijatelj, slikar, pojde te dni preko Soluna in Grške na srbsko primorje, v Drač in Lješ. Pred tem potovanjem se je javil pri tukajšnjem grškem poslaniku Aleksandropulosu, s kojim je govoril tudi o balkanski zvezi. Od njega sem zvedel jedro pogovora.

Balkanska zveza je čvrsta — je rekel poslanik — in jaz upam, da bodo pravilno pojmovani zajedniški interesi vseh zaveznikov to zvezo še bolj učvrstili. Pri delitvi ozemlja ne pride do spora, ker se bo nazilo na interese vseh zaveznikov. Kar bi pa bilo posebno treba, in to se vsekakor zgodi, je to, da bi bila Grška direktni mejaš Srbije. To odgovarja trgovskim in kulturnim interesom obeh narodov. Da Bulgarija ne bo imela nič proti temu, je razumljivo, ker bi s tem dokazala, da ne želi nikake hegemonije na Balkanu,

če stoji Šmarna udspret, se že ta druh vajga zakadi in ga na laž pustau, čs: tu ni res! Šmarna gora je velik prenizka, de b zasležila, de b se ja iz velika črka pisal in tku naprej in kar cele levite mu naprej bere. Astn, pu mojem tu nisa nuben učenaki, če nhna beseda na držl. Ud tistga amerikskega učenaka pa beseda držl in ta učenak je na tisteh pratleeh na prucente natančn preraču-nu, kuku stujeja različn narudi kar se nhne brihtnast am tiče. »Amerikanci«, piše ta učenak na tisteh pratleeh, »maja tri in pu prucenta todlnu, ud teh pa je tri prucente narmen iz Nemškega pr-vandraneh. Na Angleškem je šter prucente prsmujeneh, na Rususkem dva prucenta in še te sa judi, na Francoskem en in tri četrt, en in pu prucenta prvandraneh Lahu, en četrt pa duma-činu. Lahu je dvanaest prucentu azinu-su, ta nar več ud teh jh prpade na Gu-rišk in tam ukul Trsta. Reke in Pole. Med južnem Sluvenem je pet prucentu zarukaneh in tu sa usi ud ta peruga pa du ta zadnga sami nemškutari pa la-honi; Nemcu pa je petinsedemset prucentu todlnu, pet prucentu čist pu-šten zarukaneh, dvejest prucentu jh trpi pa na veledumislavast — kokr Ja-nežiču sluvar imenuje »Grössenwahn«.

— Večina teh Nemcu pa prpade na Ku-rošk in Zgornestajarsk.

A tku je ta reč! sm se razveselu, ke sm ta statistika prebrau do konca. Uča-seh je pa le dober, če člouk pu kašneh bukleh mal pubrkla; marskej zve ma ta

ampak zajedniško, traino in smozum-no delo. V ostalem zavisi čvrstoča zve-ze v bodočnosti od tega, da noben za-veznik ne poželj nadvlade.

Glede vojne je dejal grški poslanik nadalje: Upam, da bodo zavezniški z energičnim nastopom uspeli, da se vojna čim preje konča in da se bodo zahteve zaveznikov večidel izpolnile.

Aleksandropulos torej trdi, da je balkanska zveza jaka. To isto sta mi potrdila tudi ministrski predsednik Pašić in tukajšnji bulgarski poslanik Tošev.

Toda nekaj je, kar odnošaje med Srbi in Bulgari kali. En tak slučaj se je pripetil te dni. Neki sodelavec dunajske »Reichspost« je izdal angleško pi-sano knjigo »Z zmagovalnimi Bulga-ri«. V knjigi je tudi karta, na kateri so kot bulgarski kraji označeni tudi okrožja Niš, Piro in Vranja v Srbiji. Kar srbsko javnost razburja, je to, da je predgovor k tej knjigi napisal bul-garski ministrski predsednik Gešov. Pričakuje se, da se bo zavaroval proti temu. Ako tega ne stori, bo to žalibog siguren znak, da je podlaga zveze zelo trhla.

Naraščanje evropskih držav.

Iz uradnih izveštij c. kr. centralne komisije za statistiko posnemamo sle-deče zanimive podatke o naraščanju nekaterih evropskih držav. Uradna štetja so se vršila leta 1910., v nekate-rih deželah pa leta 1911. Pri vsaki drž-avi navajamo posebej celotno število prebivalstva, potem nadštevilo rojstev, to je razliko med številom rojstev in številom smrti in pa bila n-co preseljevanja, to je razliko med številom izseljevanj (—) in pri-seljevanj (+). Resnični prirastek, ki ga izkazuje vsaka država v zadnjem de-setletju, imenujemo dejanski pri-rastek (+).

Države:	Število prebivalstva:	Vsaokletno pov-predno nadštevilo rojstev od 1000 ljudi tekotem zad-njega desetletja	Vsaokletna pov-predna bilanca preseljevanja pri 1000 prebivalcih tekotem zadnjega desetletja	Vsaokletni pov-predni dejanski prirastek pri vsakem 1000 ljudi tekotem zadnjega desetletja
Avstrija 1910	28571934	11:87	— 2:61	+ 9:26
Ogrska s Hrvatsko 1910	20886487	11:70	— 3:2	+ 8:5
Bosna 1910	1898044	tekotem zadnjih 14:5 let	tekotem zadnjih 6:5 let	tekotem zadnjih +21:0 let
Nemčija 1910	64903000	15:4	— 0:2	+ 15:2
Francija 1911	39602000	1:0	+ 1:9	+ 2:9
Italija 1911	34687000	11:1	— 4:3	+ 6:8
Anglija 1911	45217000	11:7	— 2:6	+ 9:1
Španija 1910	19503000	9:4	— 4:6	+ 4:8
Belgija 1910	7424000	10:4	+ 0:5	+ 10:9
Nizozemska	5853000	16:8	— 2:1	+ 14:7
Švedija 1910	5522000	11:3	— 3:8	+ 7:5
Norvegija 1910	2393000	13:7	— 6:0	+ 7:7
Danska 1911	2757000	15:1	— 2:4	+ 12:7
Bulgarija 1910	4285000	20:2	— 5:8	+ 14:4
Srbija 1910	2912000	16:5	+ 0:3	+ 16:8
Rumunija 1910	6866000	15:3	— 0:1	+ 15:3
Švica 1909	3742000	10:8	+ 2:1	+ 12:9

Za evropsko Rusijo, Grško in Por-tugalsko, nimamo najnovejših uradnih podatkov. Kar se tiče naravnega pomnoževanja, to je nadštevila rojstev, korakajo na čelu evropskih držav pravoslavni narodi in med njimi na prvem mestu Bulgari. Bul-

viža in marskašna urca lohka za kej bl pametnga ubrne, kokr za premšlva-jne. Sej je pa tud res, de je naumen, kdur s preveč soja glava ubija. Tu m je že več-kat trdu ta al pa un teh našeh ta mla-deh pisatelju. »Za kua družga sa pa druh lde na svet, kokr de tud kej mi-slja,« m je reku enkat edn našeh pisa-telu, »sej je že tu zadost velika naša zasluga, če pol mi tu pu sluvensk spi-šema, kar sa druh mislel. Iz soja gla-va mislt pol pa še pisat, tu je pa preveč pugervan za tisteh par pešk, ke jh za naš pisajne dubema! In ta muškarac je mou prou; kdu s u iz premšlva-jnam žeulejne dol nesu. Tud jest um zdej več-kat pu kašneh bukleh pubrkloin in s tku mežgane šparu. Ser je pa tud res, de več ldi več ve in jest b murde nekol na pršou na tu, za kua se Nemci tku štrekaja in taka ušabnast med nam stresaja, če b m na pršli pud roka tist pratlci iz bukl ud tistga amerikskega učenaka. In tu je dobr, de tu vema; zdej uma znal saj Nemce tulk šacat, kulkr sa res uredn. Zdej saj vema, de je vs ta nemšk suvrštu du nas, sama foušarja, ke mama mi več sulj u glau, kokr ja maja sami. Če pa zdej pu tem znajn še kašn Sluvene pred Nemcam u puniž-nast zatrepeče, na zasluž družga, kokr de ga prštejema h tistem petem prucen-tem zarukaneh Sluvenu, ke jh je ame-rikansk učenak prpisu nemškutarjem in lahonem.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

garija je zdrava, strogo moralna in verna, zato nadkriljuje glede števila rojstev vsvo Evropo. Ekstremni točki sta tukaj Bulgarija z 20:2 nad-rojstvi in Francija, ki jih ima samo 1:0 pri 1000 prebivalcih vsako leto. Pri Bulgariji in pri obeh imenovanih bal-kanskih državah pohaja veliki preosta-nek rojstev od silno velikega šte-vila rojstev, ker je na drugi strani na Balkanu tudi umrljivost razmerno največja. V desetletju 1900 do 1910 je bilo v Bulgariji rojenih 1.671.256 otrok, t. j. 44:6% od vsega prebivalstva, ali z drugimi besedami na 1000 ljudi vsako leto 44:6 rojstev. Njej sledi Rumunija s 43:7% rojstvi in Srbija z 42:2%. Najbližja je glede vi-šine rojstev tem državam Avstro-Ogrska (brez Bosne) s 37:3 od tisoč; nato slede Nemčija s 35:6 od tisoč, Spa-nija 35:3 od tisoč, Italija in Nizozemska po 33:4 od tisoč, Danska 30:3 od tisoč, Švica 28:7, Norveška 28:4 od tisoč, Bri-tanija in Belgija po 28:1 od tisoč, Švedi-ja 26:7 od tisoč in zadnja je Francoska z 21:0 od tisoč živimi rojstvi. Glede umrljivosti je najslabša Ru-munija z 28:4 od tisoč smrtnimi sluča-ji. Najboljše je v tem oziru v skandi-navskih deželah in na zahodu. Najniž-jo statistično določeno umrljivost ima Norvegija, 14:7 od tisoč; druga Skan-dinavija, Angleška, Nizozemska in Bel-gija izkazuje vedno večje procen-te. Francija ima že 20:0 od tisoč, Nemčija 20:2 od tisoč, Italija 22:3 od tisoč, Av-strija in Bulgarija po 24:4 od tisoč, Srbija 25:7 od tisoč, Ogrska 26:9 od tisoč.

Glede nadštevila rojstev sta Avstrija (11:87%) in Ogrska (11:70%) precej za Nemčijo, ki ima 15:4%. Temu je seveda dosti krivo mo-čno izseljevanje in pa večja umrljivost. V zadnjem deceniju se je izselilo iz Avstro-Ogrske (brez Bosne) v ce-lem 1.312.953 ljudi (—2:9), t. j. skoro 10-krat toliko, kot iz Nemčije (139.150 lju-

dij). Izmed velesil daje večji kontingent izseljencev samo Italija (1.386.483 ljudi ali —4:3%). V Evropi ima raz-merno največ emigrantov Norvegija, —6:0%, takoj za njo pa pride Bulga-rija, —5:8%. Po vojski se bo tu tok iz-seljevanja brezdomno izpremenil v no-tranje kolonizacijo Tracije in Macedo-nije.

Precejšen plus vsled priseljevanja imajo v Evropi Bosna, Švica, Francija in Srbija. V Franciji zavisi sploh ves de-janski prirastek prebivalstva od prise-ljevanja oziroma naturalizacije tujcev, kajti naravno pomnoževanje je prineslo francoski repbliki v desetih letih manj ljudi, kot pa Srbiji, čeravno je imela republika l. 1910. — 38.450.000 prebivalcev, Srbija pa samo 2.492.000. Zato Francoska izmed vseh držav najbolj počasi raste, + 2:9% v zadnjem desetletju; Avstro-Ogrska (brez Bosne) + 8:9%, torej več kot tri-krat hitrejša; Nemčija 15:2%, več kot petkrat hitrejša. Izmed vseh držav je v zadnjem desetletju največ narastla Srbija (+ 16:8%). —k.

Tržiške novice.

t Upravno sodišče dunajsko je po-trdilo odlok deželne vlade kranjske, ki je razveljavila občinska mandata dveh pravilno izvoljenih zastopnikov delav-sva Vidica in Dečmana. Razlogi, na katere se je sklicevalo sodišče pri tej razsodbi, nam še niso znani. Gotovo pa je, da se je oziralo na poročilo prejš-njega nemškega županstva, ki je izjavi-lo, da sta omenjena delavca dninarja, kar pa ne odgovarja resnici. Pozivlja-mo deželni zbor, ki se v kratkem snide, da popravi dotični paragraf volilne po-stave, da bo vsem dovolj jasen in da bodo v bodoče take razsodbe nemogoče.

S. L. S. bo branila pravice delavstva in mu zagotovila ne samo aktivno, tem-več tudi pasivno volilno pravico, ako-ravno gospodom kapitalistom to ni všeč.

t Jugoslovanska Strokovna Zveza ima jutri popoldne ob 4. v društvu Sv. Jožeta javno predavanje. Predava taj-nik Zveze gospod Franc Krhne iz Ljub-ljane. Delavstvo se vabi k obilni ude-ležbi.

Idrijske novice.

i Občni zbor »Ljudske hranilnice in posojilnice« se vrši v nedeljo, dne 23. t. m., ob 4. uri popoldne v prostorih Krščanskega gospodarskega društva. Kljub občutljivi denarni krizi je hra-nilnica zaključila pretečeno leto z ja-ko lepim uspehom. Čistega dobička iz-kazuje 1887 K 74 vin., rezervni zaklad je narasel na 15.000 K in koncem leta je imela pri Zadrugi zvezi na razpola-go 39.000 K naloženega denarja. Zato se vabijo vsi člani k najobilnejši ude-ležbi.

i Ponavljalni izpit za maturo se je vršil na naši realki dne 12. t. m. Pri tej priliki so vprašali navzočega deželnega šolskega nadzornika, ali se res dela za premostitev naše realke v Ljubljano. Dvorni svetnik Hubad je rekel, da mu uradno o tem ni nič znanega.

i Regulacija Nikove. Vsled priprav-ljavnih del, ki jih je deželni stavbni urad v zadevi regulacije Nikove izvršil, je postal tudi to vprašanje akutno in nam daje priliko, da tudi S. L. S. svoje nazore pove. Regulacija je nujno potrebna in deželni vladi bomo vsi hvaležni, ako se bo zadeve s tako vnemo poprijela, kakor se je pri enakih stvareh drugod že davno storilo, kajti popolnoma prav je, da tudi mi postane-mo 15 milijonskega posojila deležni, ker bomo zanj tudi veliko žrtvovali. Ni-kakor pa ne gre, celo zadevo na rame naše občine optiti, ker so razmere pri nas drugačne, kakor drugod. Dru-god so namreč javne ceste in vodovja občinska last, v Idriji so pa ceste rudniška, vode pa gozdnoera-rična a last, zato sta v prvi vrsti ta dva veleposvetnika dolžna skrbeti za red na svojih parcelah. Rudnik je to načelo tudi vedno upošteval, ker je od nekda-je ceste na levem bregu Nikove sam posi-pal, le na desnem je to občina poskrbe-la, od leta 1913. dalje je pa tudi ta del erar sam prevzel. S tem sicer ne trdimo, da je to oskrbovanje vzorno, konstatiramo samo, da se izvršuje. Gozdni erar se pa za svojo Nikovo ni nikoli brigal, izvzemši pri pristojbinah za pesek, sicer pa je potok tekel in strugo zasipal ka-kor se je njemu ljubilo. Vsled te nemar-nosti se je v teku časa nasip pri Gabro-novi hiši proti pokopališču razsul, Idrijska je ob povodnji vedno bolj v strugo Nikove drla in jo več kot meter na debelo nasula; vrhu tega se je na-pravil pri tovarni jez, ki tudi zadržuje prod in se je pred njim že cel otok na-pravil. To so napake, katerih je erar kriv, zato jih mora tudi erar popraviti; ako se to zgodi, bo Nikova nižje tekla in prostejši iz tok imela, potem pa tudi ob povodnji ne bode več tako ško-dovala kakor dandanes. Popolnoma pa se ta nadloga tako odpravi, da gozd i erar svoje 350 let stare grablje opusti in les z žično železnico iz gozdov iz-važa, ker bodo drva več vredna, ako jih suhe v mesto dobimo, mesto da se celo leto v vodi močijo; taka železnica se da tudi povsod napeljati, je prime-roma poceni in ne bode ležala celi kupi več let starih drv po eraričnih gozdih samo zato, ker jih erar sploviti in izpe-ljati ne more. Z odpravo grabelj bi se lep prostor pridobil, za kojega olepšavo bi tudi občina lahko kaj žrtvovala; glede Nikove pa je le toliko njena dolž-nost, da plača kanalizacijo v znesku 60.000 kron, pri strugi sami pa kvečje-mu majhen del; v to svrhu zato pri-speva, ker je kanalizacija z regulacijo v zvezi. Regulacijo samo pa mora pla-čati gozdni erar, ker je potok njegova last v zvezi z rudnikom, ker se Nikova na nekaterih krajih v s e d a. Ako bi bile pri nas razmere kakoršne niso, bi bila deželna vlada že zdavno erar v to prisilila, kajti če je kaznovan priprost voznik, ki v temi pelje, naj se skrbi še pri takih lastnikih za vzdrževanje njih posesti, kakor je erar, ki bi moral biti v vsakem oziru vzor ostalim davkopla-čevalcem.

Jesenjske novice.

i Občni zbor Prvega delavskega konsumnega društva se vrši jutri v ne-deljo popoldne v Delavskem domu. Člane vabimo, da se prepričajo, kaj se doseže z združenimi močmi!

i Umrl je pretekli terek član naših organizacij Matevž Konič. »stari Vodi-

čar». Kdor je občeval s tem 77 let starim možem in ga čul, s kakim ognjem je govoril o naših kršč. socialnih organizacijah, ga ni mogel več pozabiti. Ni ga bilo našega društva, kjer bi Vodičarja ne bilo zraven; v Katoliškem delavskem društvu ni bilo društvenega večera brez Vodičarja; za »Slovensko Stražo« je rad položil svojo kronico »Domu na oltar«; z veseljem je gledal Orlovsko telovadbo; če je nastopil pevski zbor, si izmed drugih pevcev čul in zrl za glavo višjega starega Vodičarja; ob božičnici je vsako leto s solznim očesom nastopil v vlogi sv. Jožefa; pri Vincencijevi družbi je z navdušenostjo zbiral novce za reveže; s ponosom je imel še na mrtvaškem odru znak moške Marijine družbe; 52 let je zvesto služil savsko tovarno — brez kolajne za zvesto službovanje. Kot starega lovca so ga poznali zajci in tudi gospoda. V mladosti se je boril z medvedom, na stara leta pa z nehalno gospodo, ki mu je hotela potegniti puško iz rok, ker je bil »prehud« kršč. socialc; to ga je bolelo, pa so se pametnejši tovarniški gospodje, zlasti g. Luckmann, potegnili zanj in mu izposlovali pravico, da sme še dalje nositi puško po tovarniških gozdi; hvaležen, jih ni mogel pozabiti. Katoliško delavsko društvo je ob pogrebu svojemu častnemu članu izkazalo vso čast; spremilo ga je z zastavo, godbo in petjem. Orli so nastopili v kroju, člani in članice z društvenimi znaki; stari knapje so ga spremili v svoji uniformi; lovci v lovskih oblekah so ga nosili, štiri lovci s puškami pa so mu delali častno stražo. Številni tovarniški uradniki z g. Luckmannom na čelu so s svojim spremstvom priznavali Vodičarjevo zvestobo, številna množica pa kremenit njegov značaj in spoštovanje.

j Volitve v gospodarski odsek (gospodarstvo upravičencev), za katere so naši liberalci zopet enkrat brusili meče, so se vršile preteklo nedeljo, in so se končale s popolno zmago S. L. S. Izmed 70 oddanih glasov so jih naši kandidati dobili nekateri po 69 in 68. G. Schrey je v imenu malkontentov pred volitvijo v dolgem govoru protestiral zoper volitev, pa se je urezal. Pravijo, da ni hotel sprejeti glasovnice, češ, da je bila izdana od deželnega odbora. Smešno! Te volitve so pokazale, da so naši somišljeniki doslej s skupno posestjo vestno gospodarili, zato jim upravičeni zaupajo! Liberalci so nas s svojim pisarjenjem po »Narodu« spodbodili, da smo tudi tukaj resno nastopili! Hvala!

Ustreljeni poslanec Schuhmeier.

PARLAMENTARNA STRAŽA NA OGRSKEM.

Ob ustanovitvi ogrske parlamentarne straže se namesti kot poveljnik kak štabni častnik, nadomestoval ga bo kak štabni ali pa višji častnik, imenuje se tudi za pobočnika en višji častnik, nadalje 6 palačnih nadstražmojstrov (gašisti, ki niso v noben plačilni razred uvrščeni) in 48 palačnih stražmojstrov. Častniki in podčastniki morajo biti ogrski državljani. Prijaviti se smejo aktivni in neaktivni častniki, aktivni in neaktivni podčastniki skupne armade, ogrske deželne brambe in orožniki. Podčastniki morajo biti neoženjeni ali pa vdovci brez otrok in brezmadežne preteklosti, znati morajo pisati in čitati. Služiti bodo morali tri mesece za poizkušnjo, najdaljša službena doba bo šest let. Častniki dobe poleg gaže še 50% gaže kot palačno stražno pristojbino, nadstražmojstri letno 1800, stražmojstri pa letno 1500 kron, na dve leti se pristojbina za 150 kron poviša. Moštvo dobi tudi vso preskrbo, obleko in stanovanje.

PREKERNI SVETOVNI POLOŽAJ.

V tajni seji belgijske zbornice je vlada poročala o preloženem svetovnem položaju. Vsi poslanci, ki so se udeležili, so morali slovesno obljubiti, da ne bodo o vsebini vladne izjave ničesar izdali.

K 300letnici dinastije Romanov.

Mihael Feodorovič, prvi Romanov.

Car Nikolaj.

Peter Veliki, najslavnejši Romanov.

Koncem meseca februarja se bodo v Rusiji vršile velike slavnosti v priložnost 300letnice, odkar so zasedli ruski prestol člani sedanje dinastije Romanov.

Po smrti zadnjega Rjurikovca je dolgih 15 let vladala v Rusiji velika zmeda; notranji in zunanji sovražniki so stiskali ogromno carstvo in ga razjedali. Tedaj se je pa meseca februarja 1613. zbrala v častitljivi Moskvi vsa Rusija: Vsi stanovi od najvišjih cerkvenih, vojaških, plemenskih in drugih pa do priprostega ljudstva — vse je prišlo, da izvolijo novega vladarja sveti Rusiji. In vsi so se enoglasno izrekli za vnuka Ivana Groznega: Mihaela Feodoroviča Romanova — Jurjevega. Volilna listina pravi, da so celo dojenčki klicali njegovo ime.

Oče prvega Romanova je bil rostovsko-jaroslavski metropolit Filaret, njegova mati pa sveta Marja Ivanovna. Ko so ga izvolili za vladarja Rusije, nihče ni vedel, kje se nahaja.

Iskat ga je šlo posebno odposlanstvo, ki je 16letnega princa končno našlo v ipatievskem samostanu, kjer je živel s svojo pobožno materjo nuno Marjo Ivanovno. Mati in sin sta se na vso moč in z mnogimi solzami branila sprejeti rusko vladarsko žezlo, toda odposlanstvo je istotako vztrajno in goreče prosilo, dokler se nista udala.

Velike stiske so trle Rusijo, ko je prvi Romanov zasedel prestol; a vse je zmagal in očistil carstvo notranjih in zunanjih sovražnikov; tekom 32 let svojega vladanja je postavil trden temelj moči svoje hiše.

Naša slika nam kaže prvega Romanova Mihajla Feodoroviča, potem najslavnejšega vladarja te dinastije Petra Velikega, ki je Rusijo odprl zapadni kulturi in živel od leta 1672. do 1725., in končno sedanjega vladarja Nikolaja II. Romanova, ki je bil rojen leta 1868. in je po smrti svojega očeta Aleksandra III. leta 1894. zasedel prestol.

Nove zmage na Galipolskem polotoku in pred Čataldžo.

Prof. A. Bezenšek.

Sofija, 12. febr.

Kakor sem vam že dvakrat zaporedoma brzojavno sporočil, so bile prve bulgarske zmage v obnovljeni vojni zares sijajne. V dopolnitev onih kratkih poročil naj dodam še nekatere podrobnosti po virih, kateri zaslužijo popolno zaupanje.

Na galipolskem polotoku so bile začete vojne operacije že 4. t. m., precej drugega dne po izteku premirja. Prva bitka se je vnela med bulgarsko konjenico in prednjimi turškimi vrstami. Sledečega dne je bil odločen boj pri Kavaku, kjer so bili Turki premagani in so zbežali za utrjene turške pozicije.

Odstop turških vojnih čet za višave pri Bulairju so imenovali neki časnikarji prav značilno, češ, Turki so se zapirli v steklenico. In bulgarski poveljniki so znali to dobro izkoristiti: okoli vratu steklenice so postavili svoje topove. Sedaj so čakali: ali bo kazalo skozi vrat steklenice vdreti noter, ali pa bo bolje pričakati Turke, kadar pomole glave vun iz steklenice in stopijo na beli svet.

Turki niso dolgo premišljevali ter so dali prednost poslednjemu manevru, s katerim so pa hoteli združiti še drug manever od morske strani pri Šar-kjoju. Tako so mislili dobiti Bulgare med dva ognja.

Dne 8. t. m. začne turška armada, broječa (po pričanju turških vjetnikov) šest divizij, napadati. Bojna vrsta je bila samo nekaj 5 km dolga, tako da so Turki nastopili v prav gostih gruclah. Turški napad na suhem je podpiral topovski ogenj s turških ladij, katere so obstreljevale levo bulgarsko krilo, nahajajoče se blizu morskega brega. Ampak ogenj turške mornarice ni imel nobenega uspeha iz dveh vzrokov: prvič se turški parobrodi niso mogli približati bulgarskim postojankam, ker je tam mošnje obrežje peščeno; drugič so se morali turški parobrodi varovati, da ne pridejo tako blizu, da bi jih moglo obstreljevati bulgarsko topništvo.

Ta boj se more prištevati najgroznejšim v tej vojski. Turške vojaške tolpe, ki so došle iz Azije, nimajo pojma o novi strategiji. One leté razdivjane naravnost smrti nasproti v nerazdeljenih gruclah. Na ta način jih je bulgarsko orožje kar kosilo kakor snopje. Turške izgube v tem boju so torej ogromne. Čim so padle prednje vrste Turkov, hitro so bile nadomeščene z novimi močmi. Saj so turški poveljniki razpolagali s šestimi divizijami proti eni bulgarski. A novo nastopivše turške čete je čakala ista usoda: bili so pokošeni od enega kraja do drugega.

Ta bitka je bila podobna veliki mešnici, v kateri so padli Turki drug za

drugim in drug vrhu drugega. Trupla so se nagomilila tako visoko, da zadaj stoječi turški vojaki niso mogli sovražnika niti videti, kamo-li da bi se mu mogli približati.

Ko je padlo na turški strani že nad tisoče žrtev, nastal je drug prizor, še groznejši od prvega.

Bulgarska pehota zapusti svoje postojanke in udari proti sovražniku »na nož« z gromovitimi klici: »hurá!«, v primeri s katerim je grozno bučanje morskih valov le — tiho šepetanje.

Turke prevzame panika, obrnejo se slepo v beg, vsi obupani, metaje orožje od sebe, zapuščajo ranjene in mrtve na bojnem polju, tako da so Bulgari komaj gazili preko njihovih trupel. A nekateri obupani in grozno prestrašeni turški vojaki so med begom ubijali svoje tovariše, ki so jim bili na poti, da bi mogli hitreje bežati nazaj v trdnjavo, iz katere so bili tako samozavestno nastopili. Ta divji beg Turkov se more primerjati samo z beganjem pri Ljule-Burgasu in Bunar-Hisarju.

Sledečega dne 9. februarja je bilo na galipolskem polotoku vse mirno. Bulgarski vojaki so si odpočili od velikega in slavnega boja, delali so tudi nove okope, zbirali po bojnem polju turško orožje, kakor puške, sablje, karteče itd. Cel dan se niso pokazali Turki bulgarskim postojankam nasproti. Samo topovi iz parobrodov so streljali na bulgarsko levo krilo, a niso napravili nobene škode. Ubit je bil slučajno samo en bulgarski vojak.

Istega dne se je dokončalo pobiranje in pokopavanje turških trupel, katere so ležala v gruclah po celem bojnem polju. Izkopali so velike jame, v katere so zavlekli trupla in jih zasipali. Pri tem poslu se je našlo okoli 6000 trupel prostih turških vojakov in nad 50 turških častnikov.

Tako se je končal prvi del turškega manevra, ki je bil podvzet z riskiranim namenom, dobiti bulgarsko armado na galipolskem polotoku med dva ognja.

Nič boljši, če ne veliko hušji konec je imel drugi del turškega manevra pri Šar-kjoju.

Dne 8. t. m. so začeli Turki že ob zori spravljati iz parobrodov svoje vojake na suho. To so nadaljevali tudi sledečega dne. Že prvega dne je prišlo do neznatnih bojev med njimi in bulgarskimi vojaki. Poslednji so le od daleč obstreljevali izstopajoče Turke. Medtem je prišla Bulgarom znatna pomoč. Novodošle vojaške čete so se uredile v močne postojanke, kjer so čakale ugodnega trenutka, da bi se vrgle na sovražnika.

Dan 10. februarja je bil za Turke pri Šar-kjoju osodepoln. Bulgarski vojaki so napravili okoli turških po morju prispelih moči železen obroč iz samih bodal in topov. Dva dni so jih pustili v miru izstopati iz ladij na suho, a tretji dan so jih obsipali z ognjem iz topov in pušk.

Tudi tukaj je zadonel gromoviti »hurá!« iz tisočih grl bulgarskih junakov. Obroč je postajal vedno ožji in končno okoli treh popoldne se da povelje: »Na nož!« Tedaj se niso mogli Turki več protiviti, obrnili so se v divji beg proti morskimi obali. Med begom jih je bulgarsko topništvo obsipalo s šrapnelnim ognjem prav na gosto. Turki so pretrpeli strašne izgube. Bulgarsko planinsko topništvo jih je posebno »krtačilo«. Begajoče Turke je prevzela grozna panika.

Torej tudi tukaj so doživeli Turki popoln poraz. Na obrežju so se mogli oni Turki, ki so ostali živi, in ranjenci, ki so še mogli hoditi, nekako zbrati in oddahniti, ker so bili pod varstvom topniškega ognja iz turških vojnih ladij. Našli so zavetje na turških transportnih parnikih, kateri so jih eden ali dva dni poprej izkrcali. Bilo je vsega 20 vojnih ladij, katere so pa odšle nazaj precej prazne. Gotovo je padlo tukaj okoli 2000 Turkov, a Bulgarov je bilo ubitih samo par sto.

Ta dvojna zmaga, pri Bulairu in Šar-kjoju je velikega pomena. Lahko si predstavimo veliko navdušenost, ki je obvela bulgarske junake vsled obeh slavnih zmag, ki ste sledili druga za drugo tekom dveh dni. Z druge strani pa lahko pojмимо pobitost, ki je zavladala v turških vrstah, ki so broječe 40 do 50 tisoč vojakov izgubile okoli 6000 mrtvih in nad 10.000 ranjencev.

Zanaprej se turška armada na Galipolu ne bo spuščala več v ofenzivo; nima nobenega poguma za to.

Turška armada je demoralizirana in obupana. Četudi je skupaj pod enim zavetjem — trdnjavo bulairsko — vendar je vojaški duh, hrabrost in edinstvo popolnoma manjka. Ko bodo danes ali jutri Bulgari udarili na to trdnjavo, bo šla mnogo hitreje rakom žvižgat kot lozengradska.

na Lozengrad, Mladoturki pa na Galipolje, na Lozengrad, Mladoturki pa na Galipolu.

»Naš up je šel po vodi,« so morali prvi kmalu po začetku vojne reči. A Mladoturki bodo na tesnem polotoku v kratkem morali vzkliti: »Naš up je šel po morju!«

Mladoturki so hoteli izpočetka napasti Rodosto ali Silivrijo, ali pa udariti na neko točko nad tema pristaniščema, da bi prišli za tilnik bulgarski armadi pri Čataldži. V kratkem pa so izprevideli, da gre v prvi in — poslednji vrsti za Galipoli, in obrnili so svoje vojne ladje proti temu polotoku. Iz Šar-kjoja so mislili napasti Bulgare za hrbtom, ker so menili, da je samo tisti del armade tam, ki se bje pri Bulairu.

Ta poizkus so morali Turki drago plačati. Njihovi nemški prijatelji in strategji so jih že ob času premirja svarili pred takimi poizkusi na obrežju Marmarskega morja, rekoč, da se bo vsak tak poizkus ponesrečil. Po Ovidiju bi se reklo Turkom: »Sic erat in fatis« (tako ti je bilo sojeno).

Isti izrek velja tudi za čataldžsko linijo. Poizkusili so Turki zares že parkrat svojo srečo in so nastopili iz trdnjave, ali ravno tolikokrat so se morali vsi pobiti vrniti v svoje zavetje. Prvi ponesrečeni poizkus jih ni izmodroval, drugi tudi ne. Isto bo brzkone s tretjim in — sledečimi, dokler se jim ne bo orožje popolnoma skrhalo.

Na skrajnem desnem krilu so bili Bulgari obstreljevani s topovi z vojnih ladij. Umaknili so se vsled tega za 5 do 6 km, kajti poveljništvo ni hotelo izpostavljati brez cilja to krilo sovražnikovim kroglijam. Zavzelo je pa desno krilo sedaj boljše postojanke, ne da bi bilo izpostavljeno sovražnikovim kroglijam z vojnih ladij pri Bujuk-Čekmedžeju.

Zasluzena je torej pohvala, katero je pisal v armadnem povelju sam car do častnikov in vojakov na galipolskem polotoku, kjer se nahajata med drugim 22. trakijski in rilski polk. Car veli v svojem povelju: »Janjen sem vsled junaškega obnašanja svojih Rilcev v bulairskem boju in posebno vsled hrabrosti Trakijscev v znamenitem boju, kjer je ena naša divizija popolnoma potolkla in poglala v paničen beg šest turških divizij, katerim je še pomagalo topništvo turške mornarice v Marmarskem morju. Po takih slavnih uspehih Bulgarov jim izrekam svojo globoko zahvalo.«

O obnovljeni vojni ne moremo drugo reči, kakor je trdil že stari rimski pisatelj Terencij (Phornio I. 4): »Fortes fortuna adjuvat.« (Hrabrim sreča pomaga.)

Balkanska vojska.

Drugo poglavje balkanske vojske se odigrava v glavnem na galipolskem polotoku, kjer zasledujejo Bulgari namen dardanelske utrdbe zavzeti in tako omogočiti grškemu brodogradu prehod skozi to morskino ožino, vsled česar bi prišel sam Carigrad v nevarnost.

Bulgari so Turke na tem polotoku že dvakrat strašno porazili, zdaj pa si stoje Bulgari in Turki nasproti v utrdbah pri mestu Bulairju.

Bulgari dobe najbrž te dni vojaško pomoč od Srbije, da Turke končno potolčejo in zavzamejo ves polotok.

Na čataldški črti so se Bulgari nekoliko odmaknili, s kakšnim namenom, še ni znano.

Odrin bombardirajo Bulgari dalje, istotako Črnogorci in Srbi Skader.

Vojaški in finančni položaj Turčije je slekorej slab. Turčija zopet splet-kari pri velevladstvih, da bi dosegla ugoden mir in se rešila popolnega propada. Velesile pa se nočejo še vmešavati.

Političen položaj pa je tudi v Evropi sploh precej slab. Kljub lastnoročnemu pismu cesarja Franca Jožefa na ruskega cara vztraja Rusija na tem, da Skader pripade Črnigori, Prizren pa Srbiji, Avstrija pa hoče Veliko Albanijo od Janine na jugu do Prizrena na severu.

× × ×

VESTI Z GALLIPOLSKEGA IN ČATALDŠKEGA BOJIŠČA.

Carigrad, 14. februarja. (Zasebno.) Izkrcaje pri Silivri se je pod zaščito mornarice baje posrečilo. Turške čete se drže pri Eregliju in Bigadosu. V Silivri je turško prebivalstvo umorilo nekoliko zaostalih kristjanov. Tudi pri Šarkeju se je posrečilo izkrcati dve diviziji kljub raznim nezgodam ladij. Ko pa sta korakali v deželo, so jih močnejše bulgarske čete napadle in vrgle nazaj na obrežje. Bitka je bila baje strašno krvava; po turških poročilih so imeli Turki 250 mrtvih in 70 ranjenih. Begunci pripovedujejo, da bombardirajo Bulgari Šarkej; štiri ure od Gallipolija se razvija bitka. Po privatnem pismu nekega turškega častnika so imeli Turki v bojih pri Bulairju 2500 mrtvih in več kakor 3000 ranjenih. Pričakuje izid bitke so transportne ladje, polne čet, pristale pri Gallipoliju. Ofenziva (?) ob Marmarskem morju le počasi razvija, ker so tla vsled visokega snega na meter globoko omežena. Bulgari imajo še vedno zasedeno črto Rodosto, Čorlu, Čerkeskej, Midija. Turške prednje patrulje so dosegle postajo Simeki, pa so se vrnile.

Carigrad, 14. februarja. Po avtentičnih poročilih je ostala predvčerajšnja bitka pri Bulairju največja v obnovljeni vojni, neodločena. Začela se je ob 4. uri popoldne in končala včeraj ob ranem jutru vsled utrujenosti obeh strank. Turki so vztrajali na svojih postojankah. Nasprotniki — Bulgari, Grki in Srbi — so bili napadeni od treh strani. V boj je poseglo i turško i grško brodovje, prvo južno, drugo severno od Gallipolskega polotoka. Ta bitka je bila brez dvoma najznamenitejša v vsej vojni. Izgube na obeh straneh so velikanske; kako ljut je bil boj, kaže razmerje mrtvih in ranjenih: 2 proti 3. Bulgari so se naglo umikali (?) in so pustili mnogo ranjencev v bulajrskih jarkih.

Carigrad, 14. februarja. Sem so dospela poročila o veliki bitki, ki se je vnela na ozemlju med Šarkojem, Muratli in Kešanom. Podrobnosti niso znane.

Frankobrod, 14. februarja. »Frankfurter Zeitung« poročajo iz Carigrada: Porta ni tako zmagovita, kakor se glase turška »zmagovita« poročila. Finančno slabo stanje zelo ovira vojaške račune. Veliki vezir dela na vse kriplje, da dobi denar, če se tudi turški sindikati branijo denar posojati.

Carigrad, 14. februarja. Govori se, da so Bulgari s streljanjem iz topov pri Rodostu ob izkrcavanju turških vojakov potopili dva lokalna parnika. Neki drug transportni parnik, ki naj bi bil vojake pri Šarkoju izkrcal, tega ni mogel storiti, ker je drla v spodnje prostore voda. Neki pomožni parnik, ki je vozil vojake, je pa pri Marmarskih otokih zavozil na obrežje.

Carigrad, 14. februarja. Pri Karaburnuu ob Črnem morju ponesrečena turška oklopnica »Assar-i-Tevfik« je popolnoma izgubljena. V prostorih za stroje zlijajo 7 m² široke luknje. Poveljniki oklopnice, ki je imel ukaz, naj podpira ofenzivo izkrcanih turških čet pri Midiji, je večkrat brezlično brzojavil, da se radi čeri ne more obrežju bolj približati. Došla so pa drugačna poročila. Ko so se na ponedeljek zjutraj pojavili Bulgari pri Derkosu, je oklopnica zavozila s polnim parom med obstreljevanjem na čeri. Moštvo se je rešilo. Ker so vsi rešilni parniki z ozirom na nevtralnost pomoč odklonili, je ukazala vlada križarici »Messudie« in dvema torpedovkama, naj branita ponesrečeno oklopnico in naj, če mogoče, vsaj topove rešijo. Po izgubi »Assar-i-Tevfika« razpolagajo Turki le še s sedmimi za boj sposobnimi vojnimi ladjami.

× × ×

IZPRED ODRINA.

Sofija, 14. februarja. »Agence telegraphique bulgare« poroča: Odrin se obstreljuje dalje. Nekateri deli mesta gore. Neki turški oddelek je z orožjem dezertiral v bolgarsko taborišče.

Carigrad, 14. februarja. »Labah« poroča, da so Assumpcionisti v Odrinu svojim bratom v Carigradu brzojavili, da je mesto z življenjem še za 8 mesecev preskrbljeno. Pouk v šolah se nadaljuje. Zdravstvene razmere v mestu so izborne. Brzojavno ravnateljstvo sprejema razven uradnih brzojavk tudi zasebne brezlične brzojavke do 60 besed. Neki turški častnik je po brezličnem brzojavu svojo rodbino obvestil, da je v mestu dovolj živeža in municije.

Pariz, 14. februarja. »Agence Havas« poroča iz Sofije: Vlada priporoča vojaški oblastem, naj prouče možnost, da se nevtralizira za inozemce mestni del Karagač.

× × ×

SRBSKA POMOČ BULGARIJ.

Belgrad, 15. februarja. Poučeni krogi trde, da je ministrski svet, ki je trajal cele tri ure in mu je prisostvoval tudi srbski poslanik v Sofiji, Spajalović, sklenil odposlati v Tracijo še 30.000 mož in 150 havbic in oblegovalnih topov Bolgarom na pomoč. V kompenzacijo prizna Bulgarija srbsko posest nad vsem ozemljem, kar ga je osvojila srbska vojska.

× × ×

BOJ ZA SKADER SE JE ZOPET PRIGEL.

(Brzojavka našega posebnega poročevalca.)

Cetinje, 15. februarja. Naša artilerija od 13. t. m. sem zopet obstreljuje Skader, in sicer citadelo in poljske utrbe pred gradom. Turki slabo odgovarjajo. Na celi črti se vrše manjši spopadi. Armada se utrjuje in čaka ojačenj za artilerijo, da naskoči Brdico. V Cetinje prevažajo neprestano ranjence.

Cetinje, 14. februarja. (Iz uradnega črnogorskega vira.) Včeraj in predvčerajšnjem je obstreljevala črnogorska artilerija, ki je bila v ravnini nastanjena, trdnjavo Skader-Tepe. Turška artilerija je le slabo odgovarjala. Na celi črti so se bili neznatni boji. Črnogorci se pripravljajo, da transportirajo topove na Brdanjoli. Srsko-črnogorski oddelek, ki operira proti Brdici, gradi utrbe in pričakuje velikih topov. Turške izgube na Brdanjolu so bile zato tako velike, ker so izgubili svoje prve postojanke, napravili tri protinapade, da jih zopet osvoje.

× × ×

DOSEDANJI BOJI PRED SKADROM.

(Od našega posebnega poročevalca.) **Cetinje.** Splošen napad na Skader se je pričel dne 6. t. m. s strahovitim artilerijskim dvobojem med črnogorskimi in turškimi baterijami. Pod varstvom artilerijskega ognja so naskočili črnogorske in srbske kolone Taračo, Brdanjoli in Brdice — najvažnejše utrbe južno in vzhodno od Skadra. Po groznem klanju je padel Brdanjoli 8. t. m. ob 3. uri popoldne, seveda z izgubami, kakršnih Črnogorci še niso utrpeli v nobenem boju. Tri dni so neprestano grmeli topovi, pokale puške in žvenketali bajoneti. Črnogorske izgube znašajo do 3000 mrtvih in ranjenih. Nad 4000 Turkov pa je obležalo mrtvih med okopi Brdanjola. Na Brdici in Tarabošu vzdržujejo Črnogorci in Srbi vse dozaj zavzete pozicije, višine same so pa še v rokah Turkov. Turška posadka je odrezana od Skadra, dobro preskrbljena z municijo, a živjea nedostaja, kakor pripovedujejo turški ujetniki. Koliko časa se bodo držale zadnje turške pozicije, se ne more določiti, a eno je gotovo, da se naskoku črnogorske in srbske vojske ne bodo mogle ustavljati. Ujetniki zatrjujejo, da je Hasan Riza bej ubit, katerim govorimam pa nihče ne verjame. Obe vojski v tem trenutku počivata, da spravita ranjence z bojne polja in pokopijejo mrtvece. Vsa znamenja pa kažejo, da je to samo mir pred novim, še hujšim viharjem. Turki so uvideli, da ni rešitve zanje, a kljub temu trdovratno do skrajnosti branijo zadnje svoje pozicije.

× × ×

SV. STOLICA IN VPRAŠANJE SKADRA.

(Brzojavka našega posebnega poročevalca.)

Cetinje, 15. februarja. Pooblaščen od Sv. Stolice, dementira srbski primas mons. Dubrečič v današnjem »Glasu Črnogorca« vesti »Reškega Novega List«, »Pučke Slobode« in drugih listov, češ, da se je Sveta Stolica obrnila do Londona, Pariza in Dunaja s prošnjo, da se Skader prikloni Albaniji, ker priznati ga Črnigori, bi pomenilo, izročiti tamošnje katolike njihovim neprijateljem. Sedanj, kakor tudi bivši papeži zelo cenijo kralja in Črnogoro. Primas ogorčen dementira te tendenčne vesti, ki žalijo najsvetejša čutila črnogorskih katoličanov.

× × ×

KONFERENCA POSLANIKOV.

Belgrad, 14. februarja. Tukajšnji politični krogi izjavljajo, da sta bili pri zadnjem sestanku poslanikov Avstro-Ogrska in Italija poraženi, ker so velevladstvi, med njimi celo Nemčija, odklonile predlog, da bi upravo Albanije organizirali Avstrija in Italija.

× × ×

NOVO VPRAŠANJE.

London, Včeraj se je konferenca poslanikov bavila z določitvijo mej vzhodne Albanije. O rezultatu ni nič znanega. Tukajšnji politični krogi trdijo, da avstrijska diplomacija zato tako vztraja na tem, da Skader pripade Albaniji, da bi trgovinsko pristanišče za Srbijo ne bilo v Draču in da bi Debar ter Ohrid prišla pod albansko oblast, ker hoče zagotoviti sebi takozvano »Via Egnatia«, to je prometno zvezo iz Drača po dolini Škumbija skozi Elbassan k Ohridskemu jezeru na Bitoli in Solun. Avstrijska diplomacija projektira tu železnico, da bi bilo Jadransko morje po albanski progi zvezano z Egejskim, tako da bi Srbija ne prišla tu v poštev. Ako bi se ta načrt hotel res uveljaviti, nastanejo nove velike težkoče, ker avstrijska diplomacija Skader, Prizren in Djakovo baš zato reklamira za Albanijo, da bi bila ta progla rentabilna. Na drugi strani se povdarja, da bi Italija ne pustila Avstriji izvršiti tega načrta razun če se Italiji priznajo iste pravice. Tako se albansko vprašanje vsled velike važnosti, ki mu jo avstrijska diplomacija pripisuje, vedno bolj opasno zapleta.

× × ×

GRKI NISO ZA VOJSKE NA KOPNEM.

Carigrad. Italijanska bojna ladja, zasidrana v carigradski luki, je dobila z druge italijanske ladje izpred Valone brezlično brzojavko, ki potrjuje poročilo o strašnem porazu grških čet pred Janino. Grki so bežali v divjem neredu in izgubili nad 2000 mrtvih in ranjenih.

× × ×

GRKI PROSIJO SRBE ZA POMOČ.

(Brzojavka »Slovenca«.)

Belgrad, 15. februarja. Grki so prosili srbsko vlado, da jim pošlje pred Janino na pomoč eno divizijo.

× × ×

ALBANSKEGA UPORA PROTI SRBOM NI.

(Brzojavka »Slovenca«.)

Belgrad, 15. februarja. Vesti dunajskega čisopisja o nekem gibanju, oziroma protisrbskem vojnem pohodu 30.000 Arnavtov z Isc Boljetincem na čelu, so izzvale v tukajšnjih merodajnih mestih veliko začudenje. Po njihovem zatrdilu ni na teh vesteh popolnoma nobene resnice. Niti prej niti v poslednjih dneh ni bilo opaziti nikakega pokreta med Arnauti. Srbska posadka iz Drača, Tirane, Debra in Elbasana javlja o polnem miru v okolici in pri Valoni.

× × ×

BROŠURA O ALBANIJI, SRBIJI IN AVSTRIJI.

(Brzojavka »Slovenca«.)

Belgrad, 15. februarja. Danes je izšla brošura pod naslovom: »Albanija, Srbija in Avstrija« s podpisom »Balcanicus«. Trdi se, da se pod tem psevdonomom skriva Stojan Protić. Pisec izvaja, kako Albanija skozi dolgih 14 vekov ni nikoli pokazala državotvorne sposobnosti. Albanci se nikoli niso povzpeli nad plemenske skupine; vedno so bili plačanci tujih sil. Nikoli se ni med njimi pojavila resna avtonomistična borba. Pisec dokumentarično dokazuje, kako je idejo avtonomije Albanije najprej izprožila Italija, dočim jej je Avstrija nasprotovala, ker je namepravala Italija z avtonomijo preprečiti vpliv Avstrije. Sedaj se je stvar obrnila. Pisec dalje dokazuje, kako je Srbiji vedno pretila nevarnost obkoljenja, izolacije; nahajala se je med kladivom in nakovalom. S sedanjo vojno se je rešila turškega nakovala. Sedaj se pa zopet poskuša zanetiti srbsko-bulgarsko nasprotstvo. Toda ti poizkusi ne morejo uspeti, ker vežejo Balkance istovetne koristi in je zato njihova zveza močna in čvrsta. Ako je Avstrija v srbsko-bulgarski vojni posredovala za Srbijo, je to storila na podlagi tajne konvencije iz l. 1881. ter je to bila njena dolžnost in pa zaslužena pokora, ker je bila Srbija nepripravljena potisnjena v to vojno. Prigovor z izvestne strani, da je Srbija ruski vazal, bi utihnil samo tedaj, ako bi Srbija postala vazal nekega drugega. Najtežji položaj na Balkanu ima Srbija. To je tudi vzrok njenim notranjim nepravilnostim in veliki nervoznosti in razdražljivosti. Kljub vsemu temu je Srbija z vojno modro preprečila izolacijo in se rešila nakovala; sedaj bo čvrsto vztrajajoča v slogi z zavezniki in

simpatijah Rusije krepko napredovala, medtem ko bo doba obstanka Albanije, ako sploh pride do nje, le kratka. — Brošura je z ozirom na pisca izzvala veliko zanimanja.

× × ×

Turška križarica »Hamidije« je priplula v Malto. — »Reuter« poroča z Malte, da je »Hamidije« priplula v Malto radi viharnega morja. Ni znano, kam ladja zopet odplove, ker mora Malto, če ni poškodovana, v 24 urah zapustiti. Sodiijo, da »Hamidije« odplove v Jonsko morje. — »Tanin« dementira poročilo o koncentraciji ruskih čet na Kavkazu.

Brezupni položaj v Carigradu.

(Pismo iz Carigrada.)

Kljub površnim poročilom, ki zatrjujejo, da je v Carigradu vse mirno, se niti o dozdevnem miru ne more govoriti. Ne mine ura brez rabuk ali celo krvavih spopadov z vojaštvom in vsak dan je nekaj ducatov ljudi ustreljenih. Javne zgradbe straži vojaštvo s strojnimi puškami, poslaništva pa moštvo štacijskih ladij. 5—7000 evropskih mornarjev je vedno pripravljenih, da se izkrcajo. V navadnih razmerah bi toliko vojaštva pač zadostovalo, toda v sedanjih dneh je tudi to število premajhno. Ne sme se namreč pozabiti, da Turke kljub veliki politični razcepljenosti vendarle duži duh krvave osvete proti kristjanom.

Naučili se Turki dosedaj niso ničesar, najmanj pa mladoturki. Prva njihova skrb po državni prekuciji so bili njihovi politični somišljeniki. Tem so povsod pomagali do vladnih jasl. Zadnja denarna sredstva so porabili za vojaštvo, da si njegovo naklonjenost kar mogoče dolgo ohranijo. Organizatorne in oživljajoče moči pa mladoturstvo nima. Popularna oseba je danes Enver bej. Poleg velikih nevarnosti, ki so s tem človekom združene za obstoj Turčije, preti državi še večja pogibelj od iregularnih azijskih hord, ki jih je mladoturška vlada nakopičila v Carigradu. Te čete, ki štejejo do 50.000 mož, so v vojaškem ozirom brez vsake vrednosti, pač pa v polni meri izvršujejo svojo nalogo, strahovati carigradski mob in pleniti njegovo bomo imetje. Torišče teh iregularnih hord označujejo nepregledna pogorišča in pa cela polja mrtvih trupel. Vse, kar je premožnega, odnese ti ljudje. Za Carigrad so te čete usodepolne, ker se lahko vsak čas vržejo na vlado. Celo sultanove palače niso varne pred njimi.

Sedaj pa še oni tisoči mohamedanskih izseljencev, ki so v novembru lanskega leta bežali iz Macedonije in Tracije v Malo Azijo, a se danes vračajo v obilnih masah nazaj v Carigrad. Ko so bežali v Azijo, so imeli seboj vsaj še vozove, konje in nekaj orodja, sedaj pa prihajajo nazaj kot raztrgan in napol izstradan mob. Tudi te je treba preživljati, toda ker je hrane vedno manj, so spopadi teh gladnih mas s policijo vedno hujši. Vrh vsega zla so se začele zopet epidemije. Vse te elemente navdaja grozna besnost proti kristjanom in Evropejcem sploh. Kar je Bulgar, Srb ali pa Grk, mora v ječe in izgine za vselej, ali pa se deportira v Malo Azijo in ondi enostavno potolče.

Največjo skrb povzroča vladi finančna mizerija. Vojna stane vsak dan do 3inpol milijona kron, ker zahtevajo vojni liferantje takojšnje plačilo in sarno v izrednih slučajih dovolijo kratek rok. Danes razpolaga baje vlada zopet z vsoto 50 do 60 milijonov kron.

Politične in socialne nevarnosti za vlado so v sedanjem času velike. Vse je proti sultanu in proti ustavi. Iz strahu pred morebitno invazijo, oziroma vsled nevarne situacije vlade, prepeljavajo ponoči vse sultanove zaklade čez Bosphor. Kdo ve, kaj bo iz tega kaosa. Zadnje upanje Turčije je, da se velesile docela spro, kajti potem ji pride kdo na pomoč.

Izpred sodišča.

Nadučitelj Janko Jeglič je vložil proti Antonu Likozarju, nadučitelju na Rakovniku, zasebno ovadbo radi prestopka zoper varnost časti, ker je Anton Likozar začetkom decembra 1912 govoril, da je on (Jeglič) nagovarjal trgovko Ivano Tičar h krivemu pričevanju. Janko Jeglič ni hotel Likozarja kot svojega stanovskega tovariša takoj gnat pred sodišče in je, zavedajoč se svoje nedolžnosti, pozval Likozarja najpoprej, najprekliče svoje neresnične trditve kot neutemeljene in brez vsake dejanske podlage. Ker je pa Likozar trdovratno tajil svoj prestopok, rekoč, da on nima navade žaljivo govoriti o svojem stanovskem tovarišu, ni pre-

ostajalo Jegliču drugega, kot iskati si zadoščenja pri sodišču. Tukaj se je zahteval Likozar k izgovoru, da je prestopnik zastaral. Po zaslišanju prič se je pa dognalo da je Jeglič svojo tožbo vložil še pravočasno.

Priča g. učitelj Labernik je izpovedal, da je prišel k njemu dne 6. decembra 1912 Likozar in nekako vesel in v dobrem razpoloženju začel sam od sebe pripovedovati o Jegličevi aferi, rekoč: »No, sedaj je pa šel Jeglič nagovarjati »Tičarce« h krivemu pričanju. Nadalje je pripovedoval Likozar napram njemu: »Je že sklenjeno; Kregar je rekel, da bodo z njim (Jegličem) jako trdo postopali; Jeglič mora odstopiti v občinskem svetu in stranka ga ne sme v noben zastop več voliti.«

Druga priča, vodja salezijanskega zavoda g. dr. Valjavec je izpovedal sledeče: »Prvič mi je Likozar pravil, da so že stvar odkrili, da so že dobili listine, da je Jeglič že priznal, da se bo stvar še naprej preiskovala, da mu je (Likozarju) župan sam pravil, da bo odšel z Jegličem samo ipsmeno občeval, da so dali Jegliču denar za revne dijake, pa je šel k Tičarju, delal, kakor bi blago kupil, pa si je vzel samo pobotnico. Likozar je pristavil: »Koliko je Jeglič s tem škodoval svoje tovariše in da je Jeglič največ kriv, da je neki Capuder umrl.« Drugič je govoril Likozar napram dr. Valjavcu, in sicer sam od sebe: »Tako daleč je prišlo, da je Jeglič Tičarce silil h krivemu pričevanju.«

Likozar je nastopil za svojo trditev dokaz resnice, in sicer po priči Ivani Tičar in Mariji Capuder o resničnosti svojih trditev in po disciplinarnem aktu.

Danes dopoldne, ob 11. uri se je imela razprava nadaljevati. C. kr. okr. sodnik dr. vitez pl. Grasselli je stranki še enkrat pozval, da naj se spravi. Po skoraj enournem spravnem prerekanju se je sklenila poravnava.

Obtoženec je podal naslednjo

izjavo:

Nadučitelj Likozar na Rakovniku, preključujem in obžalujem, da sem govoril začetkom decembra 1912, da je g. nadučitelj Janko Jeglič nagovarjal Tičarico h krivemu pričevanju ter izjavljam, da tudi preključujem in obžalujem svojo trditev, da bi bil nadučitelj Jeglič največ vzrok smrti učitelja Capudra, povdarjajoč, da sem bil k zgoraj navedenim žalitvam **zapeljan po napačnih informacijah.** Slednjič se zahvaljujem, da mi je Janko Jeglič te žalitve odpustil. Zavezujem se trpeti stroške svojega zastopnika, morebitne sodne stroške in pa tri četrtine stroškov zasebnega obtožitelja po sodni odmeri pod izvršbo in postavnim rokom. Zasebni obtožitelj umakne nato obtožbo v celem obsegu, nakar proglašim sodnik dr. vitez pl. Grasselli oprostitno razsodbo, ker sta se stranki poravnali.

Dnevne novice.

+ Laška fakulteta v Trstu. Proračunski odsek v dunajski zbornici je včeraj sklenil s 35 proti 4 glasovom ustanovitev italijanske pravne fakultete v Trstu, najpozneje v zimskem semestru 1915/16. Odklonjen je bil predlog dr. Verstovška, da se fakulteta nastani v Roveretu, ravno tako predlog, da se v Trstu ustanovi slovensko-italijanska fakulteta (s 25 proti 13 glasovom.) Enaka usoda je zadela Verstovškov predlog, da se ustanovi v Ljubljani slovenska pravna fakulteta in Duličev predlog, da se polagajo izpiti na italijanski fakulteti tudi v slovenskem in hrvaškem jeziku. Propadel je nadalje Duličev predlog o recipročni veljavi zagrebških izpitov v Avstriji in dr. Erlerjev predlog, da je za kandidata na italijanski fakulteti zagotoviti popolno znanje nemščine. Sprejeta je bila resolucija dr. Verstovška, ki pooblašča vlado, da pripravlja ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Za pročevalca v zbornici je določen dr. Rosner. Laška fakulteta je torej v odseku končana in pride v kratkem času v zbornico. Hrvaško-slovenski klub oziroma njegovi člani so storili svojo dolžnost v proračunskem odseku, storili bodo svoje tudi v zbornici, naj se že večina v parlamentu za Trst ali proti njemu odloči. Večina strank v parlamentu kar tekmuje v naklonjenosti proti Lahom. Najbolj se seveda občeudovanja vredni Lah sami, ki naravnost mojstrsko prenašajo hinavsko ljubezen svojih prijateljev, ki dobro vedo, da bo gosposka zbornica naredila čez Trst svoj križ. Naravnost vrgledno se seveda obnašajo pri tem vprašanju dr. Ravniharjevi prijatelji in »napredni Jugoslovani« kakor bi jim dunajski poročevalec »Naroda« dejal. Ti bi najraje že kar danes Lahom univerzo v Trstu na krožniku prinesli. In ti ljudje nekaj čvekajo o slovanski vzajemnosti!

— Domoljubovi skupni odjemalci naj izvolijo upravi »Domoljuba« čemprej sporočiti stalno število odjemalcev za leto 1913, da more urediti končni nalog lista in preskrbeti za priredbo naslovov.

+ Kokalj se je pritožil Zoper sklep deželne odbora, s katerim je prevzela dežela kranjska garancijo za hranilne vloge v »Ljudski posojilnici«, se je pritožil na upravno sodišče dr. Alojzij Kokalj. Istočasno je na veliki boben udaril »Slovenski Narod«, iz česar je bilo sklepati, da liberalci sploh čudeže pričakujejo od upravnega sodišča zoper deželni odbor. Ta njihova nada pa jih je kruto varala, ker je upravno sodišče Kokaljevo pritožbo zavrnilo s kratko pripombo, da razsoda brez nadaljne obravnave, ker se od njega grajana poročstvo njegovih pravic neposredno ne dotika in sploh ne posega v njegovo zasebno pravno območje. To se pravi podomače: liberalci, molčite, ker vas stvar nič ne briga! — Luigi Calcotu lavorov venec na glavo!

+ Pri Nabiranju udov za Družbo sv. Mohorja se spominjajte »Slovenske Straže«.

+ Kmečka zveza za kočevski okraj je priredila preteklo nedeljo shod na Gori. Poročal je poslanec g. Bartol o novih deželnih zakonih v korist kmeta ter delu S. S. S. za povzdigo blagostanja kmečkega stanu. V imenu občine je bivši župan gospod Karol Knavs zaprosil navzočega poslanca, naj se kolikor mogoče kmalu ustanovi živalska zavarovalnica. Govoril je za njim tajnik Kmečke zveze g. K. Škulj. V krepkem govoru je med ponovnim odobranjem naglašal pomen in potrebo organizacije kmetov v skupno korist kmečkega stanu. Podal je več slik in zgledov skupnega dela iz zgodovine slovensko-hrvaškega kmeta. Prepričevalna beseda je dvignila vse navzoče, da so pristopili vsi k Kmečki zvezi. Udeležba je bila najboljša, do malega vsi moške cele občine. Shod je sklenil petico na državnega poslanca gospoda Povšeta za reformo hišnorazrednega davka v smislu njegovega predloga v parlamentu.

— Zlate poroke. Iz šenčurja pri Kranju. Te dni smo imeli v naši fari lepo slavnost, zlato poroko Antona in Marije Moharjeve, po domače Jerebova. Mohar je star 74, žena pa 72 let. Zlatoporočnica je v cerkev spremilo 31 parov. — V kratkem bodo obhajali zlato poroko pri Blajnetovih in najbrž na tihem tudi pri vulgo Drožarju.

— Zaročil se je v Kranju g. dr. Šimen Dolar, c. kr. gimnazijski profesor, z gđno. Hildo Pučnikovo, hčerko posestnika in krojaškega mojstra v Kranju.

— Namesto venca na grob č. g. Dragasnik je daroval po »Miru« gospod državni in deželni poslanec Fr. Grafenauer za štrajkujoče delavce v Vevčah 5 K in za »Slovensko Stražo« 10 K, ker je bil dragi pokojnik štrajkovec zoper vse krivice in je bil stražar na slovenski meji.

— Nesreča pri vožnji. Dne 12. t. m. okrog 9. ure dopoldne sta peljala 73-letni Janez Bojanc in njegov sodnik Jožef Zagar iz Spodnje težke vode pri Novem mestu iz gozda »Podgorjancem«, imenovanega »Korito«, na vozu s parom konj prage za železnico. Ker se pa jima ni bilo mogoče ogniti slabe in ozke poti, sta morala po isti peljati težak tovorni voz s pragi tudi po onem mestu pota, kjer je le-ta najbolj ozka — nekako med dvema usedlinama — in radi senčnate lege ledena. Radi omenjene ozke poti ni bilo mogoče iti vozniku poleg voza; iti je moral zadaj, ali spredaj pred konji. Spredaj pred konji je hodil v kritičnem času tudi 37 letni starček Janez Bojanc. Bojanc je spodrsnil na ledu ter se radi svoje starosti ni mogel takoj pobrati, ali pa je bil celo v neposredni bližini konj, da je bilo vsako tako rešilno početje nemogoče. Prišel je pod konje in končno pod voz. Vsled te nezgode je začel Bojanc ječati, kar je takoj začul njegov vozni spremljevalec in sorodnik Jožef Zagar. Ta se je potrudil z v bližini se nahajajočimi osebami, starčka rešiti, kar je bilo pa prepozno; čeprav so ga izpod voza rešili še živega, a je potem takoj umrl vsled neznosnih notranjih poškodb. Njegovo truplo je prepuščeno sodni odločitvi radi morebitnega vzroka.

— Smučki tečaj v Bohinjski Bistrici se nadaljuje jutri, v nedeljo, dne 16. februarja t. l. Zbirališče ob 9. uri zjutraj pred hotelom Triglavom.

— Zimski šport. Zimsko športno poročilo iz Bohinjske Bistrice se glasi: Temperatura — 6 C pod ničlo, vreme jasno, sankališče prav dobro, za smuči ugoden sneg v senčnatih legah.

— Zatiranje strupenih kač na Kranjskem je povzročil lansko leto na Kranjskem deželni odbor s svojo tozadevno okrožnico na županstva, v kateri je razpisal premijo po 1 krono za glavo strupene kače. Ljudstvo se je spravilo z ve-

liko v nemo na pokončavanje kač in jih je pobilo neverjetno veliko množino. Iz 222 krajev je došlo 265 pošiljatev v deželni muzej, kjer so razbirali in določevali glave v prirodopisnem oddelku. Skupno število odposlanih kačjih glav znaša 23.371; med njimi pripade 15.035 glav na strupene kače (14.623 modrasov, 316 gadov, 7 bosenskih gadov in 69 črnih gadov) in 8336 na nestrupene kače (7059 smokulj, 83 gožev, 878 kobralik, 316 beloušk), poleg tega je bilo vposlanih tudi 88 glav slepičev — na Dolenjsko o odpade 11.925 glav (8005 modrasov, 12 gadov, 3449 smokulj, 61 gožev, 996 kobrank, 102 belouški); na Gorenjsko 5223 (2546 modrasov, 282 gadov, 7 bosenskih gadov, 60 črnih gadov, 1829 smokulj, 11 gožev, 373 kobrank, 115 beloušk); na Notranjsko 6223 (4072 modrasov, 22 gadov, 29 črnih gadov, 1781 smokulj, 11 gožev, 209 kobrank, 99 beloušk). Navedeni pregled in podatki nam kažejo, da so se v zadnjih desetletjih strupene kače po naših krajih izredno močno razmnožile ter je v vsakem oziru odobravati sklep kranjskega deželne odbora, ki priporoča zatiranje strupenih kač. Pri uničevalnem kačjem lovu so pa trpele občutno tudi nestrupene kače. Belouška in kobranka manj, ker ju ljudje poznajo; najhujše se je godilo smokulji, ki velja splošno pri nas za strupeno. Nekateri jo zamenjujejo z gadom, drugi zopet jo poznajo pod imenom »rjava kača«. Zato so pošiljala županstva iz vseh krajev naše dežele mnogoštevilne pošiljatev glav nestrupene kače. V gospodarstvu prirode so nestrupene kače vsekakor potrebne; nekatere izmed njih pa koristijo tudi človeškemu gospodarstvu z uničevanjem miši in raznega mrčesa, zato nikakor ne moremo soglašati z zatiranjem nestrupenih kač. S stališča prirodno-varstvenega gibanja se zatiranje kač sploh ne more odobravati — z ozirom na izredno pomnožitev strupenih kač na Kranjskem pa lahko zagovarjamo njih pokončavanje. Vsekakor pa bi bilo priporočljivo, da se skuša pri tem, v kolikor je pač mogoče, omejiti in preprečiti preganjanje nestrupenih kač.

— Železniška nesreča med Zagorjem in Savo. Rešilna dela na progi so sedaj popolnoma končana. Trajala so celih 12 ur, ker je bilo treba pospraviti 12 vozov, ki so bili popolnoma razbiti. Danes so pričeli pospravljati one štiri vozove, ki so padli v Savo. — Pogreb ponesrečenega strojevodje Kascha se je vršil danes popoldne iz ljubljanske deželne bolnice.

— Štrajk v torpedni tovarni na Reki končan. Z Reke poročajo: Med tukajšnjo tovarno za torpede in delavci, ki so štrajkali, je prišlo do popolnega sporazuma. Policija je obljubila strogo preiskavo proti inženirju Dürksu, ki je s svojim protidelaškim postopanjem povzročil štrajk. Dürks bo od svojega mesta za toliko časa suspendiran, dokler ne bo končana preiskava. Delavci prično že v ponedeljek z delom.

— Ubegli čevljar. V Stopičah je čevljaril Jakob Knez. Bil je v začetku zelo priden in dober delavec. Zato je zadobil zaupanje in so mu nosili ljudje iz okolice delat. Imel je zelo veliko dela. Dne 9. februarja je pa Knez pobral nanošeno blago, usnje in denar od strank in je odšel. Pri g. kaplanu Hočevanju si je izposodil še 20 kron in pri Berkopcu 50 kron, v Novem mestu pri Haiderju 20 kron ter odšel s tem in nanošenim usnjem, katero je stalo skupno 297 kron. Baje je šel v Ameriko ali v Srbijo. Knez je korpušten, velik človek, ima črne lase, berke in oči ter na obrazu sledove prestanih koz. Knez je teh reči že vajen, ker je nekaj sličnega pred leti storil v Št. Janžu.

— Od pomožne blagajne, katero je ustanovila Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju in kateri je pristopilo od 1. februarja, ko je pričela poslovati, že nad 300 članov, se pojasnjuje z ozirom na zadnji zelo neumestni napad liberalne strankarske zavisti v zadnji številki »Save« sledeče: Pomožna blagajna posluje na podlagi pravil, katera so strogo po v zakonu določenih predpisih sestavljena. Pomožna blagajna ni zadruga z omejeno ali neomejeno zavezo, torej nje člani ne prevzamejo nikakega jamstva za njene obveznosti. Ona jamči upnikom le s svojim imetjem. Vodstvo je zategadelj preskrbelo pravočasno in se ni bati, da bi blagajna prišla v zadrego. Pomožna blagajna je bila vstvarjena v podporo obrtnikom in njihovim uslužbencem, ne pa v podporo političnih strank. Pomožna blagajna bo uradovala tako, da vsestransko pomaga obrtnikom, predvsem pa njenim članom. Pomožna blagajna se ne bo oziroma, ali je znanemu dopisniku v »Savi« prav ali ne, da gre svoja začetna pota, temveč bodo zanjo slejkoprej merodajne izključno le koristi obrtnikov.

— Izobraževalno društvo »Kranj« priredi jutri v nedeljo ob polosmih zvečer dve predstavi: »Mati svetega veselja« in »Kjer je ljubezen, tam je tudi Bog«.

— Mlinarski shod sklicuje za nedeljo ob devetih dopoldne Jugoslovanska strokovna zveza v gostilno »Pri zlati ribi«.

— Avtomobilno vožnjo hočejo vpeljati okrog Velike noči med škofjeloškim kolo-dvorom in Škofjo Loko čez Poljane, G. vas do Žirov. S tem bi bilo zelo ustrezno močno hiračemu prometu obeh bogatih dolin: poljanski in selški. Pomisleka vredne bi pa pri tem bile slabe ceste. Nujno potrebno bi bilo, da bi se čim preje začela graditi nova cesta s škofjeloškega kolo-dvora do Loke, ker stara bi težko zadostovala za še večji promet. Kakor čujemo, so stvari v najboljšem tiru.

— Žalostna smrt treh bratov. Včeraj se je v Vodica pri Medvodah obesil posestnik Franc Javh. Slučaj je čisto poseben zaradi tega, da sta enake smrti umrla tudi njegova brata, in sicer se je Jožef Javh obesil na podstrešju svoje hiše v Primskovem dne 6. decembra 1911, Janez Javh pa tudi na Primskovem blizu svojega doma leta 1910.

— Ženo svojega gospodarja odpe-ljal. Neki Ivan Volavčnik, rojen baje v Zagrebu leta 1889., je od oktobra lanskega leta služil za hlapca pri Petru Hvala v Zaliscu, občina Grahovo. V nedeljo 26. m. m. je gospodarjevo odsotnost porabil v to, da mu je ukradel dve gnjati in 16 litrov žganja in nato s Hvalovo ženo vred neznano kam pobegnil. Poštenjakovič je kakih 25 let star, majhen, plavih las in brk, govori dolenjsko narečje in zna tudi nemško. Nadel si je najbrže napačno ime.

— Zdravstveni zastop za Kranj in okolico je imel minuli ponedeljek sejo, na kateri je sklenil petodstotno naklado na direktne davke za okoličico kranjsko, za mesto samo pa šestodstotno doklado. Če ostane kaj prebitka, se taisti porabi kot fond za novo bolnišnico v Kranju.

— Županstvo v Kranju se trudi, da bi odpravilo beračenje v mestu. V ta namen razpošilja polo za prostovoljne prispevke. Iz teh prispevkov hoče mestnim ubožcem preskrbeti toplo večerjo, vrhu tega pa jim nakupiti nekaj gorke zimske obleke.

— Občni zbor Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju se bo vršil v nedeljo ob devetih dopoldne v zadrugi pisarni »Nova pošta«.

— Smrt v tujini. V Ameriki so umrli naslednji rojaki: V Emposimnu, Pa., je ubilo v gozdu Ivana Germeka iz Male vasi pri Ljubljani. — V New Yorku je umrl Ivan Ožbold podomače Nac-kov iz Bresta pri Rakeku. — V Clevelandu so umrli Vincenc Udovič, star 30 let, doma iz krškega okraja; 18 let stari France Dolinar (nekateri ameriški listi poročajo Jerič) iz Logatca. — V Forest City, Pa., so našli utopljene-ga Frana Verbiča podomače »Bliks«. V blaznosti je šel v vodo.

NOTRANJE POLITIČNE ZADEVE.

Državni zbor. — Ogrske zadeve. — Od-stop poveljnika mornarice.

Proračunski odsek je včeraj s 35 proti 4 glasovi sklenil, da se ustanovi laška pravosodna fakulteta v Trstu; poučevati se prične na njej v šolskem letu 1915-1916. — Ker se s tem sklepom vlada ne strinja, sodijo, da se gosposka zbornica izreče za Dunaj. — V finančnem odseku so včeraj razpravljali o vpogledu v trgovske knjige glede na osebno dohodnino. — Odsek ogrskega državnega zbora za volilno presodno je pričel včeraj podrobno razpravo o volilni preosnovi. — Iz Pulja se poroča, da se bodočo nedeljo noslovi mornariški poveljnik admiral grof Montecuccoli od mornarice, ker hoče odstopiti.

Koroške novice.

k Slovenska kršč.-socialna zveza za Koroško ima dne 23. februarja 1913 ob 2. uri popoldne v veliki dvorani hotela »Trabesinger« prvi občni zbor. — Nato sledi ob 5. uri popoldne: Prvi protialkoholni shod koroških Slovencev. Spored: Pogubni vpliv alkohola v verskem in narodnem oziru. Ustanovitev svete vojske. Zvečer ob 7. uri se predstavlja igra: »V krvi«, igrajo podljubeljski igralci.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Iz glavnega mesta Mehike se dne 14. t. m. poroča, da se peti dan boj med vladnimi četami in vstaši še ni odločil. Granate so padale po celem mestu in veliko poslopj poškodovale. Pokanje pušk in prasketanje strojnih pušk je bilo strašno. Poslopj kubanskega in belgijskega poslanštva sta tako poškodovani, da so ju morali stanovalci

zapustiti. Francoski konzulat so morali v poslaništvo premestiti. Vlada in vstajši hočejo do skrajnosti boj izvojevati. Dne 14. t. m. ob pol 3. uri se je ogenj na obeh straneh ustavil.

Šlaerske novice.

Š Zmaga. Pri občinskih volitvah za občino Jurjevski dol v Slov. goricah je pri občinskih volitvah zmagala stranka »Kmetijske zveze«. Za župana je bil izvoljen J. Kraner.

Š Katoliško izobraževalno društvo pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah ima dne 23. t. m., v nedeljo, ob 3. uri popoldne v cerkveni hiši občni redni zbor v tem redu: Govor gospoda dr. Hohnjeca, društvena poročila in deklaracije.

Š Umrl je v Staremtrgu pri Slovenjgradu 63letni veleposestnik Mihael Anžič. Rajni je bil 24 let župan. — Pri Sv. Martinu pri Vurbergu je umrl mlad veleposestnik Jožef Rajko. — Na Teharjih je umrl bivši nemškutarski teharski župan Val. Kovač. — V Gornjemgradu je umrl slikar Jožef Speh.

Š Požar. Pri Sv. Petru pod Sv. gorami je pri gostilničarju in cerkvenem ključarju Antonu Mošet nastal požar, ki je upepelil hišo in vso premičnino.

Š Smrt na kosa. Umrl je v Konjicah sodni oficial Filip Hvalec. Zadel ga je mrtvoud. — V Hočah pri Mariboru je umrl bivši konjiški lekarnar Fleischer, star 84 let. Bil je rodom Nemec iz Češkega.

— **Ogenj.** Št. Jurij ob Taboru 14. februarja 1913. Dne 12. februarja zvečer ob pol 9. uri je zgorel baronu Witenbachu v Kapli velik kozolec in vsa krma na kozolcu ter v gospodarskem posloju. Zavarovan je bil baron pri teh dveh stavbah za 17.000 K. Škoda daleč presega vso svoto.

Š Stekel pes je v Ormožu in okolici obgrizel več oseb, med njimi tudi gospo Rakuševo. Vse so morali spraviti v Pasteurjev zavod na Dunaju. V Ormožu in okolici so postrelili vse pse, ki so prišli s steklom v dotiko. Razven tega je razglašen nad Ormožem in bližnjo ter daljnjo okolico strog pasji kontumac.

Š Smrt v kamnolomu. Posestnik Leopold Bratko v Sv. Trojici v Slovenskih goricah je imel nedaleč od hiše v posesti kamnolom. Nekega večera po večerji je šel v kamnolom, da bi pripravil za drugi dan. Ker se pa predolgo ni vrnil, ga je šla žena iskat in ga je našla v kamnolomu mrtvega. V temi je zašel pod plat ruše, katera se je utrgala in ga podsula.

Š Izkopane starine. Iz Slovenjgradca poročajo: Notarju dr. Winklerju se je po dolgem trudu in delu posrečilo v naši okolici najti del starega rimskega mesta (Collatio). Doslej se je z izkopavanjem odkril velik tempelj z vežo, tržišče, več hiš, smer ulice in mestno pokopališče z več lepimi mavzoleji. Izkopavanje misli notar v večjem obsegu nadaljevati.

Š Semenij v Kozjem. Veliki živinski in kramarski semenj se vrši dne 24. svečana t. l. v Kozjem. Sejmarji se opozarjajo na novo mestno tehcnico, katera bo ta dan brezplačno na razpolago. Vstop v sejmišče za živino je vstopnine prost.

Š Odlikovani orožniki. Deželno orožniško poveljstvo v Gradcu je postajnega poveljnika Janeza Kocbek iz Celja zaradi njegovega marljivega sodelovanja pri požaru neke tovarne javno pohvalilo in s pohvalnim izpričevalom odlikovalo. — Nadalje je javno pohvalilo orožnika Martina Grubič in Jožefa Sever radi izdatne podpore svojega poveljnika pri požaru neke tovarne in Francetu Kodela in Jakobu Gorjup vsled marljivega zasledovanja znanih kurjih tatov izročila pohvalna izpričevala.

— **Dva brata umrla eden za drugim.** Mariborskemu zdravniku dr. Franku sta umrla nagloma eden za drugim dva brata. Bila sta oba tudi zdravnika.

Na razvalinah liberalnega narodnega gospodarstva.

Gospodje, ki časih pišejo o potrebi skupnega »narodnega sveta« za Slovence, so si zadnjič zamislili veliko jugoslovansko politično organizacijo »brez klerikalcev«, a so pri tem dobili od Hrvatov in Srbov pošteno po slamnati glavi, kajti Hrvati in Srbi vedo, da se velika dela ne da delati s par liberalnimi odvetniki in profesorji — brez ljudstva.

Tako kot v politiki je ta gospoda Jugoslavijo sijajno osrečila tudi s svojimi narodnogospodarskimi akcijami: »Glavna posojilnica«, »Zveza slovenskih zadrug«, »Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici«, »Mizarska zadruga v Solkanu«, »Agro-Mercure« itd. V teh časih je bilo naše uredništvo polno liberalne gospode. Dan na dan

so gospodje kar švigali v naše uredništvo, podajali so si kljuge in sentimentalno zavzemali visoka stališča ter javkali: kar se enemu Slovincu zgodi na narodnogospodarskem polju, to boli vse ... treba je, da smo že enkrat na narodnogospodarskem polju složni ... časopisje naj brez razlike preneha z napadi na gospodarske zavode ... Mi smo gospode debelo gledali in jim prijazno povedali, da so gotovo brali stare številke »Slovenca«, v katerih smo to že večkrat pisali. Dejali smo gospodom, da je to naše resno stališče in da iskreno želimo, da se bi to res zgodilo, da pri nas ni treba tozadevnih intervencij, odločnih intervencij je pa treba pri malenkostnih ljudeh v liberalnih uredništvih, ki se še niso nikdar držali takih dogovorov in so še vselej, kadar jim je bilo le mogoče ugrizniti kako naše podjetje, ušli preko ojnec ...

In potem so kmalu stopile pred nas velike številke, milijonske postavke, s katerimi je liberalno narodno gospodarstvo oškodovalo ljudi, prišli so potem mimo nas tudi razni Sokoli Bončarji in naše časopisje je pisalo tako dostojno, da so se nam čudili najbolj naivni liberalci. Še več, včasih niti dejstev nismo registrirali. Liberalni narodni gospodarji so se cedili zadovoljnosti. Čakali so samo trenotka, da se nam dostojno zahvalijo. In sedaj se v resnici zahvaljujejo. Veliki možje »Glavne posojilnice«, »Zveze slovenskih zadrug«, »Trgovske obrtne zadruge goriske«, »Agro-Mercure« so že na delu in tekmujejo med seboj, kako bi v liberalnem časopisju več našivžgali o nekem Polajnku, ki je iz »Jadranske banke« odnesel 40.000 K, a je pri tem že danes jasno, da radi tega noben Slovinc ne bo šel v konkurz. Gospodje vpijejo, predno vedo, kdo bo 40.000 K plačal. Ta strast je vsekakor značilna. Vsi gospodje, ki so pri liberalnih milijonskih škandalih deklamirali v našem uredništvu »visoka stališča«, so se poskrili, liberalni časnikarski dolgoušci pa plešejo sedaj divji ples okoli edinega Polajnka. Le škoda, da ob liberalnem časnikarskem riganju ne bodo pokrite žrtve izvestnih liberalnih zavodov.

Polajenko je bil klerikalec, se dere vse liberalno časopisje. Mi pa nismo vpili: Pobegli Bončar je bil navdušen Sokol, cela vrsta Sokolov je sodelovala v prid ljudstvu pri »Glavni posojilnici«, požrtvovalni Sokoli so vodili »Agro-Mercure« itd. Tu imate celo vrsto pristnih liberalnih korifej, ki so se proslavile z narodnogospodarskim delom, ki bo Slovence stalo milijone in stotine eksistenc!

Da pokažemo način »Narodove« pisanje, ponatiskujemo iz »Naroda« to-le:

»Defraudant Polajenko je služboval pred par leti v Logatcu; bil je tam tako vnet klerikalec, da je dobil vstop tudi v boljše klerikalne hiše, in sicer se je zanimal za take hiše, v katerih so imeli za možitev godna dekleta. V taki klerikalni hiši je imel hrano brezplačno in tudi večjo vsoto denarja je izpumpal z obljubo, da bo hčerko poročil. Seveda je prevaril hčere in mamice in storil tudi razne goljufije.«

Tako poizkuša »Narod« vse zvrčeti na »klerikalce«. Iz Logatca pa smo dobili danes dve pismi, ki v bistvu to-le poročata:

Ko je bil Polajenko v Logatcu, je bil skoziinskozi liberalalec, kakor je bil dolg in širok. Ako bi bil naš, bi bil zahajal v našo družbo; tako je pa kot pisar pri dr. Krautu bil zagrizen liberalalec, ki je hodil samo v liberalno družbo, v liberalno bralno društvo ter je popival z logaškimi Sokoli. Kar se pa tiče »Narodovih« namigavanj o klerikalnih hišah in Polajnkovih razmerah v teh hišah, je pa vse nesramna laž. Verjemite, da so logaška dekleta toliko poštena, da še takega privandranca ne pogledajo. Polajenko je in ostane v liberalnem registru. Tu je bil defraudant Polajenko ravno tako znan liberalalec, kakor njegov brat.«

V Logatcu so vsi popolnoma na jasnem, čegav je bil Polajenko. Tudi v Ljubljani ni bil v nobenem našem društvu. Za »Narod« bi bilo najbolje, da Polajnka nam ne vsiljuje na tako sumljiv način. Z zadovoljen naj bo, da nas ni pri nastavljanju tega človeka nihče vprašal za informacijo. Kar je bilo doslej v Ljubljani defraudantov, so vsi izšli iz liberalne družbe. »Narodovo« divjanje pa naj bo enkrat za vselej zlat nauk za naše ljudi na vse strani. »Narodu« pa priporočamo, naj Polajnka pusti v miru zauživati pri »Jadranski banki« z lahkoto dobljeni denar, pa naj prične pisariti o posameznostih sanacije vložnikov in dolžnikov »Glavne posojilnice«. To bo ljudi mnogo bolj zanimalo. Ostanite v svoji gncjnici in s svojim smradom ne kvartite zdravega ozračja.

Mohorjani — vsi se spomnite „Slovenske Siraže“!

Ljubljanske novice.

Ij Seja odbora S. K. S. Z. je v ponedeljek ob 8. uri zvečer.

Ij Misijon pri Sv. Petru bo končan jutri v nedeljo popoldne. Ob dveh sklepni govor, nato procesija s sv. R. Telesom po istih potih kakor na Veliko soboto: iz Sv. Petra ceste v Škofjo ulico, Prisojno ulico, na Martinovo cesto v cerkev. — Ves čas je bila velikanska udeležba, cerkev vedno polna, zvečer popolnoma nabita, da niso mogli vsi notri. Včeraj zvečer in pri stanovskem govoru za moške je bila prostora cerkev polna samih mož. Z današnjim dnem je bilo obhajanih devet tisoč osem sto oseb.

Ij Še nekaj o obrežju Ljubljance. V sredo smo poročali, kako se bodo ob poglobljeni Ljubljani, prvotno od frančiškanskega mostu do Obrezove hiše, projektovane betonske stene okrasile, da bodo dajale obrežju res poseben, živahen značaj. V občinskem svetu ljubljanskem je, kakor znano, staval občinski svetnik Ivan Kregar predlog, naj se vpraša strokovnjak, kako puste obrežne zidovi spraviti v sklad z okolico. Ta predlog je bil v občinskem svetu soglasno sprejet. V odseku je občinski svetnik g. Pammer imel jako srečno misel, da je predlagal strokovniaka v osebi arhitekta Kellerja. Načrti Kellerjevi so res nekaj divnega: razdeljene zelene ploskve ob Ljubljani, različni nastavki, polni pestrega cvetja, bo dalo obrežju nekaj privlačnega. Na straneh novega frančiškanskega mostu so projektovana h Ljubljani štiri stopnišča. Ob Marijinem trgu v bližini mostu bosta stadruha nasproti drugi dve lični hišici ena za tramvaj, ena za trafiko ali kaj slčnega. v bližini mostu so potem ob Ljubljani projektovane tri dupline, na desni in levi na je okrašeno obrežje deloma z betonskimi cvetličnimi krami, deloma s podstavki, nad katerimi se vijo pergule ali divja trta. Pri Gerberju bodo zopet stopnice h Ljubljani, istotako pri Gledališki stolbi. Tu je projektovan tudi prijeten, zeleni kotiček s klopmi ob Ljubljani. Tudi ob Jurčičevem trgu in ob Obrezovi hiši so projektovane stopnice h Ljubljani. Na drugi strani Ljubljane so projektovane stopnice ob Ribjem trgu, pri Krojaški ulici, Radeckijevem mostu. Klenarski stezi in Vodni stezi. Zeleni kostanj ob straneh bodo še povečali utisek obrežja. Pričakuemo, da bo občinski svet vse storil, da se ta krasni projekt tudi izvrši.

Ij Predavanje v Rokode'skem domu. G. Ivan Ogrin, stavb. mojster in svetnik trgovske in obrtne zbornice, bode jutri, dne 16. t. m., ob 10. uri popoldne, v dvorani Rokodelskega doma nadaljeval svoje zanimivo predavanje o stavbinskih slogih, na kar opozarjamo mojstre in pomočnike.

Ij Štjakobsko prosvetno društvo ima v nedeljo, dne 16. februarja, ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih svoj redni občni zbor. Člani se s tem vljudno vabijo k polnoštevilni udeležbi.

Ij Koncert Slovenske Filharmonije. Spored jutrišnjega koncerta pod vodstvom opernega kapelnika gosp. C. M. Hrazdira: 1. Zalateo: »Monte bello«, koračnica. — 2. O. Strauss: »Tiralala«, valček po motivih operete »Hrabri vojaki«. — 3. Ziehrer: Potpourri iz operete »Postonaci«. — 4. Parma: »Rosita-Bolero«. 5. Weber: Ouvertura k operi »Oberon«. 6. Hrazdira: »Moravsko-vlaški motiv«, simfonijska škica. — 7. Fučik: »Poème elegique«. — 8. Dvořak: »Slovanski

ples«, I. vrsta, št. 3. — 9. Prochaska: »Gavotte Empire«. — 10. Bizet: Orkest. suita št. 2 iz opere »Carmen«. — 11. Bayrer: »Punčke«, valček. — 12. Končna koračnica.

Ij Pri včerajšnjem glasovanju o laški fakulteti v proračunskem odseku je bil predlog poslanca Markhla, naj se na državni obrtni šoli v Ljubljani ustanove nemške paralelke odklonjen.

Ij Turki se še vračajo. Sinoči se je iz Soluna čez Trst mimo Ljubljane s posebnim vlakom peljalo 235 Turkov.

Ij Zlato poroko sta 10. t. m. praznovala magistratni pomožni uradnik v pok. g. Gregor Eržen in njegova soproga Elizabeta. Še mnogo let!

Ij Polajenko »prijet«. Po Ljubljani so razširjene vesti, da so defraudanta Polajenko v Strassburgu prijeli. Te vesti niso resnične. Polajenko je bil res v Strassburgu od 5. do 8. t. m. a je iz Strassburga odpotoval. Pač pa so v Strassburgu zaplenili 4000 K, katere je Polajenko naložil pri neki tamošnji banki.

Ij Občni zbor »Muzejskega društva za Kranjsko v Ljubljani«. V sredo, dne 19. t. m., se vrši ob 6. uri zvečer v predavalnici deželnega muzeja (dohod Bleiweisova cesta) občni zbor »Muzejskega društva za Kranjsko«.

Ij Vojaški promenačni koncert so v Zvezdi se vrši jutri ob pol 12. uri.

Ij Glavni nabor za mesto Ljubljano se vrši 17., 18. in 19. aprila. Dne 17. aprila pride k naboru I. in II. razred domačih, dne 18. III. razred domačih in I. razred tujih in dne 19. II. in III. razred tujih nabornikov k naboru.

Ij Najdena utopljenka. Včeraj so našli v Ljubljani v Vevčah truplo pogrešane vdove A. de le Košmeljeve, rojene Dominik 1. 1870. v Zeleznicah, katera je odšla od doma, kakor smo že poročali v ponedeljek. Nesrečnica, kateri se je bil omračil um, je zapustila tri nepreskrbljene hčere. Njeno truplo so prenesli v mrtvašnico pri Devici Mariji v Polju.

Ij Prijet vlomilec. K tej notici se nam še poroča: Dne 10. t. m. je bilo vlomljeno v I. nadstropju v stanovanje hišne posestnice Ivane Malinove v Karunovi ulici št. 6 in bila ukradena zimski suknja za baržunastim ovratnikom, rjav suknjič, zlata ovratna verižica in dva uhana. Tatvine je bil sumljiv nek mlad mož, ki je povprej vprašal v hiši za stanovanje in rekel, da je ključar pri tvrdki Samassa. Policija je pričela takoj povpraševati po vlomilcu, toda brez vspeha. V četrtek popoldne pa je neka gostilničarka obvestila stražnika, da se v gostilni nahaja nek mož, ki se ji zdi sumljiv. Ko je potem prišel še drugi stražnik, sta neznanca povabila seboj. Le-ta je bil videti zelo razburjen in je rekel, da je njegovo ime Rudolf Šibel, da je po poklicu ključar in da stanuje na Dunajski cesti št. 11. Ko sta ga stražnika peljala, je prišedi Pred Škofijo pobegnil in ušel na Grad, kjer sta ga stražnika zopet ujela. Njegovo pravo ime je Matija Pintar. Pri sebi je imel kukalo, srebrno žensko uro in ovratno verižico ter različne ključe. Obleden je bil v suknjo, katero je bil ukradel Korunovi. Pintar je šele 4. t. m. prestal v Mariboru zaradi goljufije trimesečno kazen, odkoder se je odpeljal v Ljubljano ter se zadrževal v Kolodvorski ulici. V nekem prenočišču se je izdal za Ivana Kotnika, ključarja iz Celovca, v drugem pa za Rudolfa Spitzerja, mizarja iz Krumpendorfa. Kriminalna razvidnica je tu dognala, da je Pintar zelo nevaren vlomilec in vtihotapec, katerega pozna od 26. oktobra 1909, ko je bil v trnovski cerkvi vlomil nabiralnik, poleg tega pa ogoljufal več strank. Izročili so ga sodišču.

Ij Umrl so v Ljubljani: Marija Mulec, strežnica, 71 let. — Ivan Brezovar, mestni ubožec, 77 let. — Ana Fric, vdova sodarskega pomočnika, 60 let. — Josip Amigoni, premogar, 29 let. — Marija Pucsko, sodnikova vdova, 81 let.

Ij Zopet Amerikanci. Včeraj sta na južnem kolodvoru službujoča nadstražnika Večerin in Kržan zopet are-

Betežnost in glavobol, omotica in šumenje po ušesih so prikazni, katere mnogokrat nastanejo vsled slabega želodca. — Pol kozarca naravne Franc Jožef-ove grenčice odvaža brez bolečin ta pogostni vzrok motenja v prebavi in učini s tem, da preneha pritisk krvi v glavo. »Franc Jožef-ova grenčica«, piše profesor pl. Buhl v Monakovem, učinkuje naglo in jo splošno hvalijo kot lahko zavžitno. — Dobi se povsod v lekarnah, drožerijah in prodajalnah rudniških voda. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožef-ovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

tovala Ivana Bosandriča iz Smoljanara, Franca Arbliča iz Dreznika ter Gjurro Zeljakoviča iz Mile Rakoviča, ker so se hoteli odpeljati v Ameriko ter se s tem odtegniti vojaški dolžnosti.

Iz slovanskega sveta.

— **Evharistični shod za duhovnike** se vrši dne 20. t. m. v Strahovu. Udeležijo se ga tudi praški kardinal knezo-nadškof Skrbensky in vseh pet čeških škofov.

Spomenik na Kosovem. Profesor Atanazije Popović je izprožil misel, da se na Kosovem zgradi veličasten spomenik junakom, ki so padli v osvobodilni vojni l. 1912. Na Kosovu naj se dvigne veličastna Cerkev Krista Izveličarja. Dragocenega srbskega marmorja je v izobilju; z njim naj se oblože vse stene hrama božjega in vanj naj se urežejo imena vseh v osvobodilni bitki padlih junakov, v dokaz hvalečnosti sodobnikov in v pouk bodočim rodovom: »Tako se mre za domovino.«

Enver bej ni Poljak. »Politična korespondenca« se je obrnila na Enver beja z vprašanjem, kaj je z vestmi, ki jih je zadnji čas širilo časopisje o njegovi narodni pripadnosti, češ, da je po rodu Poljak. Enver bej je odgovoril, da pohaja iz čisto turške rodbine in da so v dotičnih vesteh njegovo osebo zamenjali z generalom turške armade Enver pašo.

Bulgarska carica in nemška cesarica. Konec novembra lani so iz Berlinu odposlali poseben oddelek Rdečega križa, ki je imel namen delovati v Odrinu. Toda bulgarsko vojno poveljstvo oddeleku ni dovolilo prehoda v Odrin. Sedaj se je pa nemška cesarica kot pokroviteljica Rdečega križa obrnila na bulgarsko carico Eleonoro s prošnjo, da bi le-ta izposlovala nemškemu oddeleku prosto pot v Odrin. Seveda se je morala ta prošnja nemške cesarice iz taktičnih ozirov zavrniti.

Poljski socialni demokratje za vojno z Rusijo. Praško agrarno glasilo »Venkov« je nedavno tega prineslo iz Šlezije tale določje: »Poljski socialni demokratje v Šleziji se prav resno pripravljajo na vojno z Rusijo. V Fryštatu so ustanovili »Delavsko strelno društvo« z namenom, da bi se dobro izvežbali v streljanju ter prirejejo »kurs samaritanski« za može in žene, da bi jih priučili streči ranjenecem. V svojem glasilu »Robotnik slazki« pozivljajo tovariše, naj bi se pridno udeleževali tako strelnih vaj kakor tudi kurza. Na polju pri Heřmanicah se socialni demokratje iz Heřmanic, Michalkovic in Poljske Ostrave prav po vojaško vežbajo v marširanju in drugem vojaškem vežbanju, da bi se temeljito pripravili na vojno proti »Moskvičanom«. To počenjanje pa nima svojega izvora v nevednosti preprostih delavcev, ampak jih poslanec Reger po shodih sistematično hujša proti Rusiji in javno ščeva k vojni proti ruskemu velikanu. Češke centraliste je to neumestno počenjanje poljskih sodrugov kar potrla. Njih delavsko glasilo je napisalo: »Informirali smo se, ali se ta poročila opirajo na resnična dejstva, ali je vse sama laž, pa smo se na svoje največje začudenje prepričali, da je vse gola resnica.« — U, u, socialni demokratje za — vojno!

Razne stvari.

Vojni stroški balkanske vojske. Vsled vojske na Balkanu imajo že več mesecev pod orožjem Bulgari 300.000, Srbi 200.000, Črnogorci 40.000, Grki 60 tisoč, Turki pa okoli 500.000 mož. Vojni stroški znašajo mesečno na Bulgarskem 4.500.000 funtov šterlingov (en funt šterlingov je 24 kron), v Srbiji 3.000.000 funtov šterlingov, v Črnigori 600.000 funtov, v Turčiji 7.500.000 funtov. V štirih mesecih vojske znaša to že 1584 milijonov kron. Vštete pa niso vsote, kolikor stane vojska na morju Grke in Turke kakor tudi ne škoda, ki jo trpi trgovina in obrt.

Nova brzostrelna puška. V severo-ameriški armadi preizkušajo novo Colotov brzostrelno puško, iz katere more izvežban vojak na minuto oddati 652 strelcev; celo čisto neizvežbani novinci so dosegli 500 strelcev na minuto. Nova brzostrelna puška je le malo težja od navadne puške; pri streljanju se postavi na majhno trinogo stojalo. Pest vojakov more s to puško nadomestiti ojaen cele stotnje. Vojna uprava Združenih držav je za poizkušnjo naročila 500 teh pušk.

60letnica napada na cesarja Franca Jožefa I. Dne 18. t. m. poteče 60 let, odkar je Mažar Libeny, krojaški pomočnik, zavratno napadel cesarja z nožem in ga ranil na tilniku. Kakor vsak dan je šel cesar tudi tega dne krog poldne na sprehod; spremljal ga je polkovnik grof O'Donnel. Na Bastiji pri Koroških

vratih se je cesar nagnil preko mestnega zidu, ker se je odspodaj oglasilo bobnanje. Grof je stal poleg njega. Tisti hip skoči k cesarju neki človek, ki je preje sedel na bližnji klopi, ter z odprtim nožem zamahne proti cesarjevi glavi. Nož pa je k sreči zadel na ovrtnik in šele potem zdrknil na tilnik, tako da rana ni bila opasna, čeprav je bil zamahljej silen. Medtem je polkovnik že zgrabil napadalca in ga spravil na tla, kjer se je med njima začela obupna borba. K sreči je prihitel na pomoč Dunajčan Ettenreich, nakar se je posrečilo napadalca ukrotiti. Napadalec si je ob meču, ki ga je O'Donnel izdrl, vse roke porezal. Cesar pa je velel grofu: »O'Donnel, vtaknite meč v nožnico!« Šele na to je O'Donnel opazil, da je cesar ranjen. Ker je bila medtem prišla že tudi vojaška straža in prijela napadalca, je grof prosil cesarja, da ga sme spremiti, nakar je cesar prijel grofa pod roko in šel z njim proti palači nadvojvode Albrehta, ki je stala v bližini. Medpotoma je cesar rekel: »Sedaj mi je tako, kakor mojim ubogim vojakom v Milanu.« V palači se je cesar za hip onesvestil, a resnejših posledic ni bilo. V spomin na srečno rešitev cesarja ob tem napadu se je na Dunaju zgradila Votivna cerkev.

— **Odstopiti** hoče znani profesor medicine dunajskega vseučilišča pl. Noorden.

Velik sneg v Sarajevu. Dne 14. t. m. je v Sarajevu v letošnji zimi najbolj snežilo. V sarajevski okolici leži sneg deloma 1 meter visoko.

Nesreča v solunskem pristanišču. V vrat potopljene turške križarice »Feth-i-Bulend« je zadel laški parnik »Giavi« in se poškodoval.

Laški kralj črtan iz volilnega imenika. Volilna komisija je iz volilnega imenika črtala laškega kralja, ker je sam kot vladar zakonodajalni činitelj.

— **Umrli** je na Dunaju dvorni svetnik profesor dr. pl. Teweess.

Velika tvornica zgorela. Škode en milijon. V Češki Lipnici je pogorela tvornica trdke Arnald Rosenthal. Škode je nad 1 milijon kron. Več sto delavcev je brez dela.

Socialna zakonodaja v Belgiji. V belgijski zbornici je bil pred kratkim predložen načrt zakona glede obligatoričnega bolniškega, invalidnega in starostnega zavarovanja vseh industrijskih delavcev, kakor tudi trgovskih in javnih nastavljenec, kojih letna plača ne presega vsote 2400 frankov. Letni prinos zavarovanih oseb ne sme biti manjši kot 24 K. Taki zavarovani delavci in nastavljenici, ki zaslužijo na teden manj kot 15 frankov, plačajo letno 12 kron zavarovalnine. Zakonska osnova, ki je v marsičem podobna angleškemu zakonu, utegne postati kmalu zakon in pomenja lep napredek v socialni zakonodaji v Belgiji. Kako dolgo bomo v Avstriji čakali na to, kar dobe v kratkem belgijski delavci. Toda od strankarske strasti zaslepljena socialna demokracija bo še nadalje pela pesem o nazadnjaški belgijski vladi, ki se mora vreči z vsemi nasilnimi sredstvi.

Papige kot reklama. Neki tovarnar čokolade v Chikagi je kupil 100 najlepših papig. Te je dal nato izučiti, da so govorile ta-le stavek: X čokolada je najboljša in najredilnejša na svetu! Ko je papigam izgovarjala že čisto gladko šla iz kljuna, jih je razdelil med največje čikaške trgovine, kjer sedaj neprestano kriče, da je čokolada tovarnarja X. najboljša na svetu. Ta nevarna reklama ljudem dopade in tovarnar dela dobre kupčije.

Kako se pocieni živi. Neki Anglež, F. T. Kros po imenu, je izdal knjigo, v kateri lačnemu svetu podaja svoj nauk, kako silno poceni se lahko tudi ob današnji draginji živi. Kros pravi, da za dnevno hrano ene osebe popolnoma zadostuje 25 vinarjev. Računa pa takole: Na teden potrebuje normalen človek: za 48 vin. kruha, za 16 vin. ovse-ne moke, za 12 vin. fižola, za 12 vin. mleka, za 16 vin. margarina in masti, za 4 vin. krompirja, za 6 vin. sladkorja, za 2 vin. čaja, za 4 vin. karkoli drugega, skupaj tedaj za 1 K 20 vin. živil. Za dva človeka je treba na teden — če že obilno živita — 3 K 44 vin.: 144 vin. za kruh, 32 vin. za ovseeno moko, 16 vin. za grah in sočivje, 12 vin. za fižol, 12 vin. za riž, 12 vin. za dateljine, 36 vin. za margarini in mast, 12 vin. za rezance, 4 vin. za sir, 24 vin. za mleko, 8 vin. za zelenjavo in druge začimbe; ostane še 32 vin. za — luksus, t. j. (po Krosovem) 12 vin. za sladkor, 8 v. za krompir, 8 vin. za čaj in 4 vin. za zelenjavo za juho. Kros pravi — in neki zdravnik, ki je njegovi knjigi napisal predgovor, to potrjuje — da navedena količina hrane popolnoma zadostuje za navadnega človeka; on sam se je tako hranil in se pri tem bolje

počutil kakor ob bifteku. Kdor ne verjame tej za današnje čase res »zlati knjigi«, naj poskusi!

Teleonska in brzojavna poročila.

ZOPET VELIKA BULGARSKA ZMAGA NA GALLIPOLIJU.

Pariz, 15. februarja. »Excelsior« poroča, da se je bitka, ki se je 12. t. m. pred Bulairjem zopet vnela in o kateri Turki poročajo, da je ostala neodločena, končala zmagoslavno za Bulgare. Bulgari so fingirali umikanje, nato pa prešli v ofenzivo in Turke porazili. Bulgari so se polastili bulairskih utrd. Bitke se je udeležilo tako turško kakor grško brodovje.

BREZPOMEMBNO TURŠKO POROČILO.

Carigrad, 15. februarja. Vojno ministristvo javlja: Položaj pri Čataldži in pri Bulairju je neizpremenjen. Turške poizvedovalne čete so pri Čataldži zasedle vas Osmanliköy in so prodrle do Akalana. Pred Odrinom je 13. t. m. bilo vse mirno (?).

PODROBNOSTI O BOJU PRI ŠARKOJU.

Sofija, 15. februarja. O izjalovljenem poizkusu pri Šarköju se poročajo še sledeče podrobnosti: Medtem ko se je pri Bulairu 8. t. m. vršila bitka, so se Turki 3 km stran od Šarköja poizkušali izkrcati. Zbor se je nahajal na 40 parnikih in mnogobrojnih jadrih, katere je spremljalo 8 vojnih ladij. Do 9. februarja je bilo 8 bataljonov izkrcanih, okoli 20.000 mož pa se je nahajalo še na ladjah. Turki so zasedli neko pozicijo od Šarköja do Gaitandere. Zdajci so jih Bulgari od strani napadli in z bajoneti prisilili, da so umaknili zopet na morje. Na kopnem so pobrali okoli 1000 mrličev. Bulgari so zaplenili 20 m dolg most in 9 pontonov.

MIROVNA POGAJANJA SE ŽE ZAČNO?

Carigrad, 15. februarja. Vlada je italijanskega bankirja Volpija, ki je vodil finančno plat mirovnega vprašanja pri pogajanjih med Turčijo in Italijo v Auchyju, imenovala za izrednega poslanika in ga poslala v Nizzo, kjer se po verodostojnih vesteh kmalu začne pogajanja o mirovni prelinarijih med Turčijo in balkansko zvezo.

ALBANSKO VPRAŠANJE. KAJ NAM BO ALBANCI KORISTILA?

London, 15. februarja. »Reuter« poroča, da so poslaniki vlesil včeraj obravnavali avstrijske in ruske predloge glede obmejitve bodoče Albanije. Obenem se je tudi določilo, da se ima bodoča Albanija nevtralizirati in postaviti pod varstvo vseh šestih vlesil, tako da niti Avstrija niti Italija ne bosta imeli nobenih predprav.

JUGOSLOVANSKO VPRAŠANJE NA LONDONSKI KONFERENCI.

Zagreb, 15. februarja. (Brzojavka »Slovenec«.) Vaša informacija glede Cambona je istinita. Danes je že javno, da je fran-oski poslanik v Londonu Cambon, svojemu prijatelju mons. Bulliçu pisal, da se bo londonska reunija bavila z jugoslovanskim vprašanjem sploh, tudi v kolikor se tiče avstrijskih jugoslovancev. Na Dunaj je ta vest, ki se je tamkaj tudi že zaznala, napravila jako velik vtis.

SKADRSKO VPRAŠANJE NAJNEVARNEJŠE.

London, 15. februarja. Angleška vlada ima v rokah avtentične dokaze, da Črnagora Skadra, ako ga osvoji, za nobeno ceno in pod nobenim pogojem ne bo dala iz rok in vzame nase vse posledice. Ker tukajšnji diplomatični krogi vedo, da ta sklep ni gola grožnja, ampak se bo res izvršil, se spričo stališča Avstrije v tem oziru zelo boje, da skadrsko vprašanje ne privede do evropejske vojske.

RUMUNSKO - BULGARSKO VPRAŠANJE.

Sofia, 15. februarja. Konferenca med rumunskim in bulgarskim delegatom se je do jutri odgodila, ker mora Bulgarija zadnje rumunske predloge, ki so vzbudili veliko pozornost, dobro pretehtati. Vse vlesile brez izjeme trdijo, da se konflikt mirno reši.

KRETA GRČKA.

Atene, 15. februarja. Danes je zapustila Sudo zadnja vojna ladja vlesil-varhinj. angleška križarka »Yarmouth«. Predno je ladja odplula, je odstranila iz pristanišča zastave vlesil-varhinj in turško zastavo. Tako je z

otoka odstranjeno zadnje znamenje turške suverenitete in varuštva vlesil.

GRŠKI PARLAMENT.

Atene, 15. februarja. Zbornica je sklicana 19. t. m.

TURKI POTUJEJO OKOLI.

Bukarešt, 15. februarja. Bivši turški minister Musurun beg, ki se je tu mudil, se je odpeljal danes na Dunaj.

ANGLEŠKI RDEČI KRIŽ ZA ČRNOGORO.

London, 15. februarja. Jutri odpotuje angleški Rdeči križ v Črnogoro tretjo ekspedicijo, ki gre pred Skader.

× × ×

TOMAŠIĆ BAN.

Zagreb, 15. februarja. Cuvaj se, ne bo vrnil v Zagreb, marveč bo skušal hrvaško vprašanje »rešiti Tomašić, ki je odpotoval zdaj v Neapelj, čez mesec dni se pa vrne in se bo lotil »razpletljavanja« hrvatskega problema.

MONTECUCCOLI GRE V POKOJ.

Dunaj, 15. februarja. Vest, da bo Montecuccoli stopil v pokoj in da postane njegov naslednik Haus, se v informiranih krogih potrjuje.

AVSTRIJSKA KRIŽARKA.

Rika, 15. februarja. Danes zjutraj so tu izpustili v morje tretjo avstrijsko rapidno križarko »Novara«.

VSTAJA V MEXIKU.

Mexiko, 15. februarja. Predsednik Madero je odstopil.

ZDRAVNIK SE ZASTRUPIL.

Dunaj, 15. februarja. Tu se je zastrupil zdravnik dr. Kerdinand Kohn, ker, kakor je v nekem pismu izjavil, ni mogel pošteno preživljati sebe in rodbine.

Primorske vesli.

p Občni zbor goriške podzveze Orlov. V nedeljo, dne 16. t. m., se vrši v prostorih S. K. S. Z. v Gorici občni zbor goriške podzveze Orlov. Zjutraj ob osmih bo sveta maša na Kostanjevici s skupnim obhajilom. Nato občni zbor ob 9. uri.

p Smrt goriškega rojaka v nemških rudnikih. V rudniku Vondern blizu Hamborna se je 2. t. m. ponesrečil 40letni delavec Jožef Gutej, doma iz Gorenjih Novakov pri Cerknem. Pri delu se je vsula nanj debela plast kamena, tako da je ostal na mestu mrtev. Bil je tam šele tri mesece ter zapuša ženo in sedem nedoraslih otrok.

p Električna razsvetljava v Kobaridu. Trg Kobarid dobi v kratkem električno razsvetlavo. Sredi trga je že centrala in po posameznih ulicah so napeljene žice. Vrši se že napeljava po raznih privatnih hišah in gostilnah.

p Predavanje vojaškega zdravnika v Kanalu. C. in kr. vojaški zdravnik Zamponi predava vsak petek v Kanalu o prvi pomoči v sili, posebno glede ranjencev. Iz nemščine mu prevaja na slovenščino neki častnik. Ljudstva je pri predavanju vse polno.

p Agnosciran samoumorilec — morilec matere v Prahi. Kakor poročajo »Novemu Času«, je sedaj agnoscirala policija samoumorilca v Devinu, ki se je ustrelil tam to poletje. Stanoval je tam pod imenom Ivan Tihi. Njegovo pravo ime je Ludovik Kopliet, ki je umoril v Prahi svojo mater. Klatil se je okrog po raznih letoviščih, zapravil materi oropan denar in se potem ustrelil.

p Imenovanja v finančni službi. Finančni minister je imenoval računsko revidenta Ivana Langeja in Antona Vodopivca računskima svetnikoma za področje finančnega ravnanstva v Trstu.

p Umrli je v Kastvu g. Leo Janušič, posestnik, brat župana Kazimira Jelušiča.

p Umrli je v Sv. Križu pri Trstu po dolgem bolehanju gospa Lucija Ten-

Dar morja

se lahko imenuje ribje olje. Vendar se ga mora prej pre stoji, ako se ga h če prav izrabiti. Ribjemu olju se mora po Scottovem načinu odvzeti težka prebavljivost, neprijeten duh, zopni okus in vse napake, ter ga pripraviti bolj užitnega in okusnega. Na ta način pridobljena

SCOTTOVA EMULZIJA

ima vse prednosti navadnega ribjega olja. v najvišji meri, povzroča dober tek, je zelo redilna in lahko prenosi, da jo prenese tudi najbolj občutljivi želodec. Po redni rabi Scottove emulzije se v kratkem času opazi splošno ojačenje. Kdor že to doseže na se odlični, čim prej tem bolje, za zdravljenje s Scottovo emulzijo. Cena originalni steklenici je v K 50 v. Dob se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znamenih na SCOTT & BOWNE, O. m. b. H., Dunaj VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena posiljatev potom lekarne za poskušnjo.

ce, soproga vaškega načelnika g. Justa Tence. V torek je bil pogreb.

GOSPODARSTVO.

Semenj v Kandiji. Prihodnji četrtak, dne 20. svečana 1913 bo v Kandiji semenj za govejo živino, konje, prašiče in drugo blago.

— **Tečaj za knjigovodstvo v Rudolfovem** se zaključuje v nedeljo 16. t. m. dopoldne. Na popoldne pa je sklicala zadruška rokodelske in sorodne obrti obrtniški shod, ki se ga udeleži tudi zastopnik Zavoda za pospeševanje obrti. Vabi se k obilni udeležbi.

— **Redna prebava** je podlaga zdravju. Herbabny-jev Sarsaparilla sirup je izvrstno in neškodljivo odvajalno sredstvo, ki vedno dobro in nežno učinkuje. To sredstvo zdravniki že nad 40 let uporabljajo pri bolnikih, ki slabo prebavljajo. Izdeluje samo: Dr. Hellmannova lekarna »Zur Barmherzigkeit« Dunaj VII. Kaiserstrasse 73—75. Dobi se v lekarnah.

Sprejme se

480

spreten mlekar

pri „Mlekarski zadruzi“ v Polhovem Gradcu pri Ljubljani. Plača po dogovoru.

Pozor!

Trgovina z mešanim blagom se odda takoj v najem v **Begunah** na **Gorenjskem**.

Vpošteva se posebno gospodična oziroma samostojna gospa za sprejem trgovine v najem.

Marija Jeglič, trgovka in gostilničarka.
Dober zaslužek! 497

Gospodična

absolventinja trgovskega tečaja s prakso, vešča slovenskega in nemškega jezika, **išče službe** kot

blagajničarka

ali **kontoristinja**. Ponudbe pod „Elka“ pošto ležeče Ljubljana. 481

Večletni poslovodja

večje trgovine z mešanim blagom želi svojo dosedanje službo maja ali junija **spremeniti**. Ponudbe pod „Vesten 498“ na upravo „Slovenca“.

Vdova

srednje starosti želi priti kakemu župniku za **kuhario** ali **gospodinjjo**. Več pove **gospa Lilleg v Krškem**. 503

Vabilo

na

XXII. redni občni zbor

„Posojilnice v Žužemberku“ registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v **nedeljo, dne 23. februarja 1913 ob 4. uri popoldne** v **zadružni pisarni**.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

473

Načelstvo.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

Krasno

1423

BLUZE

krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna trdka:

M. Krištofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Lastna hiša.

Neprekosljiva v

OTROŠKIH OBLEKCAH.

ZAHVALA.

Štejem si v prijetno dolžnost, da se na tem mestu preblagorodnemu gosp. primariju, dr. Fr. Dergancu, iskreno zahvalim za trud in skrb, s katerim je v svojem „Sanatoriju Emona“ na meni tako spretno izvršil dvojno težko operacijo. Po preteku 14 dni sem popolnoma ozdravljen zapustil prijazni, moderno opremljeni sanatorij. — Istotako se prisrčno zahvaljujem prečastiti usmiljenki S. Kozalji za njeno ljubeznivo, požrtvovalno, nadvse pozorno in točno postrežbo. — Radi zmerne cene in izborne postrežbe priporočam vsakomur najtopleje „Sanatorium Emona“ (Ljubljana, Komenskega ulica št. 4). 475

Jos. Pristov,
župnik v Horjulju.

Zahvala.

Štejem si v veliko dolžnost, izrekat svojo najudanejšo zahvalo vsem, ki so spremljali na zadnjem potu umrlega gospoda

Mateja Konič

upokojenega tovarn. kovaškega mojstra.

Posebno se pa še izreka najtoplejša zahvala cenj. Oblakovi družini za izvanredno požrtvovalnost v njegovi bolezn, preč. dom. duhovščini, nadalje „Slov. kat. delav. društvu“ za gniljive nagrobnice, društveni godbi za mile žalostinke, telovadnemu odseku „Orel“, tovarniškimi lovci, na čelu preblag. gospodu Anton Luckmannu, oddelku požarne brambe in rudarjev, tovarišem tovarn. uslužbencem in sploh vsem, ki so bodisi o bolezn bodisi ob smrti ranjaku izkazali naklonjenost in sočutje.

Bog plačaj stotero!

Sava-Javornik, 14. svečana 1913.

Hiša,

novo zidana

je na prodaj ter

njava, v Lescah

na Gorenjskem. -

Več pove

Ferdinand Anžič

v Hrašah, p. Lesce, Gorenjsko. 485

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Z žalostnim srcem naznanjamo vsem duhovnim sobratom, trboveljskim župljanom in vsem sorodnikom in znanecem, žalostno vest, da je naš prečastiti gospod župnik

Peter Erjavec

trboveljski župnik, zlatomašnik in duhovni svetovalec

danes, dne 13. februarja ob pol 4. uri popoldne, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal v 80. letu svoje starosti.

Pogreb predragega rajnika bo v soboto dne 15. februarja ob pol 10. uri dopoldne.

Predragega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Trbovlje, dne 13. februarja 1913. 505

Josip Šribar,
1. kaplan.

Nikolaj Jamšek,
2. kaplan.

Josip Pečnak,
3. kaplan.

Zahvala.

Za mnoge dokaze odkritosrčnega sožalja povodom smrti naše preljube, nepozabne dobre matere, stare matere, tašče in babice, gospe

Uršule Premrov roj. Jeršan

se tem potom najsrčnejše zahvaljujemo vel. čast. duhovščini za spremstvo, cenjenim gg. uradnikom c. kr. okrajnega sodišča in c. kr. davčnega urada, cenj. učitelstvu in vsem darovalcem prekrasnih vencev in sploh vsem, od daleč in blizu prihitelim sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so počastili nje spomin.

V Martinjaku, dne 15. svečana 1913.

Žalujoča rodbina.

Uradnik

z začetno mesečno plačo 80 kron

se sprejme takoj

za javni zavod. Vešč mora biti popolnoma slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. -: Zagotovljena je starostna preskrba s penzijo. -: Le pisemne ponudbe pod št. 494 na upravo „Slovenca“. 494

Sprejme se takoj dobro izurjena

prodajalka

v modno trgovino A. Windischer, Novomesto. 484

3 pari čevljev le K 13.50.

Pooblaščen sem razpečati zalogo velike tovarne čevljev pod tovarniško ceno in razpošiljam, da čimprej izpraznim in dokler je kaj zaloge

3 pare visokih čevljev na zadrgo iz čisto črnega najboljšega usnja, elegantnih in trpežnih, vse 3 pare samo za K 13.50

vsakemu proti povzetju. — Dobite 3 pare čevljev kakoršnih si želite, za moške in ženske. Pri naročilu zadostuje, da se navede številka ali dolgot v centimetrih.

J. Schül' er, Dunaj III.,
Krieglergasse 6/II. 463

Išče se v kuhanju, gospodinjstvu, likanju in šivanju izveščana mlajša

služkinja

prijetne zunanosti in lepega vedenja iz boljše hiše za samsko, boljše osebo. Več pove uprava „Slovenca“ pod št. 411.

Išče se poštena, varčna, dobrosrčna

služkinja

ki mora znati dobro kuhati, likati in pospravljati. Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 506. (Znamka!)

Prodajalka

izurjena v trgovini mešanega blaga. Vešča obeh deželnih jezikov želi **premeniti službo**. Cenj. ponudbe naj se pošlejo na Upravništvo „Slovenca“ pod šifro **zvesta prodajalka 495**.

Proda se

harmonij

nov z 10 registri za ceno 250 kron in eden z 6 registri pa za 200 kron. Obrniti se je pod „Harmonium“, poste restante, Ljubljana. 499

Spretnega

502

prodajalca

in izložbenega aranžerja sprejme trdka **F. M. Schmitt**, Ljubljana.

Lepo stanovanje

s tremi sobami in pritliklinami (hodnik za snajenje), s porabo vrta se odda za majev termin na Poljanskem nasipu. - Vpraša se: Poljanski nasip št. 8, I. nadstropje. 496

Cirkvenica

klimatiško zdravilišče in kopališče pri Reki ob Adriji.

Edino morsko kopališče ob Adriji s 300 metrov v morje segajočim izhojenim obrežjem z najfinejšim peskom. 479

Eldorado za slabotne otroke.

Obširne prospekte in pojasnila pošilja

Zdraviliška komisija.

POZOR!

Deželni odbor kranjski, ki si prizadeva, kako bi porabil vselej vse, kar je prebivalstvu dežele Kranjske v prid, je sklenil, kakor Koroška, Predarlška, Zgornja Avstrija in Šlezija, ustanoviti v Liublani sporazumno z nižjeavstrijskim deželnim odborom

kranjsko deželno podružnico

Nižjeavstrijske deželne zavarovalnice za življenje in rente.

Storil je to v ta namen, da bi se prebivalstvo lažje zavarovalo pri dobro upravljanem, javnem, gotovo varnem zavodu.

Premije **nižjeavstrijskega deželnega zavoda** so **nizke**, pravila sestavljena na najtrdnjši podlagi in najčlovekoljubnejša, **varnost** pa največja, ker je zavod **javen** in pod nadzorstvom deželnega odbora.

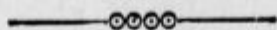
Tej zavarovalnici ni skrbeti za delničarje in upravne svetovalce. Domalega **ves prebitek** se namreč porabi vsako leto in enakomerno v **prid udom**, zato jih stane zavarovanje znatno manj. Taka uredba je gotovo ljudstvu v največjo korist.

Pred nekaj desetletji si je življenje zavaroval še malokdo; v sedanji kapitalistovski dobi pa bi bilo napačno, ako bi se kdo ne poslužil v kulturnem in socialnopolitičnem oziru silno važnega zavarovanja za **življenje, rent** in **doto**, saj se ga udeležujejo že vsi stanovi človeške družbe, visoki in nizki, bogati in siromašni.

Da se v zadnjih letih povsod udomačuje zavarovanje ter da ga smatrajo za **potrebno** in **važno reč**, je očitno iz tega, da je bilo leta 1880. za 500,000.000 K zavarovanj, leta 1911. pa že za **5.540,000.000 K**.

Kdor namerava skleniti zavarovanje, naj se v svojo lastno korist obrne do naše podružnice, ki se nahaja v **Ljubljani v Stritarjevi ulici št. 7**, in zahteva zavarovalni načrt (prospekt).

Zavod prevzema zavarovanja že za 400 K pa do najvišjih glavníc.

Sposobne osebe, ki so zmožne slovenskega in nemškega jezika, se sprejmo za potovalne uradnike z ugodnimi pogoji. Oglase naj se pri imenovani podružnici.

Atlantida.

»Oceanografsko društvo« v Londonu je sklenilo proučiti legendo staroegipčanskih svečenikov v Atlantidi. Na tej razrušeni celini je bila civilizacija po mnenju starih zelo razvita. Mnogo nemških, francoskih in angleških učenjakov se je trudilo, da bi kolikor mogoče v podrobnosti te legende prišli. Med njimi so se osobito odlikovali Anglež Skot Eliot, Nemec Štajner in Francoz Zermen; preštudirali so fauno in floro zelenogrebenskih in kanarskih otokov ter prišli do rezultata, da je ta (fauna in flora) ravno ista, kakor okamenela fauna in flora na antinskih in drugih otokih, katere se pravzaprav smatra za ostanke Atlantide. Korali na Sv. Tomažu so isti kakor oni v Floridi. Vse to dokazuje, da je Atlantida razpadla na koncu terciarne dobe in da se je prva katastrofa zgodila v venezuelskem arhipelagu.

Na podlagi podatkov, ki jih nudi okeanografija, se morejo določiti konture nekdanje Atlantide. Z merjenjem Atlantskega oceana se je prišlo do spoznanja, da se nahajajo v njem celi podmorski gorski grebeni, ki v primeri z oceanovim dnom reprezentirajo pogosto znatno višino. Na vrhuncih teh razpadlih gora se danes nahajajo otoki Sv. Pavla, Vazuesenja, Akora in Tristana. To so skrajne točke izginelega kontinenta.

Na drugi strani pa trdita antropologija in etnografija, da so vse zemeljske rase, črna, rdeča, rumena in bela postale za časa Atlantide; to se pravi, da je Atlantida v pogledu na rase vezala Ameriko z današnjim starim svetom. Arheologija je dokazala nadaljno sličnost staroegipčanskih in indijskih spomenikov s spomeniki v Mehiki in Peru-u. Poznejše prebivalstvo Atlantide je bilo zelo civilizirano.

Atlantida sta zadeli dve katastrofi. Najprej bi bil pred 800.000 leti (!) potop ki je Atlantido z velikim morskim prelivom odločil od Amerike. Druga katastrofa je zadela Atlantido pred 200.000 leti. Tedaj je razpadla v dva otoka, severnega, ki je bil večji in se je imenoval Ruta in južnega, manjšega, ki se je zval Detija. V tem času je bila današnja Evropa že formirana. Tretja katastrofa je uničila Ruto, od katere je ostal samo otočič Posejdon, ki se nahaja v sredi poti med Ameriko in Evropo. Po trditvi egiptovskih svečenikov se je dogodila ta tretja katastrofa leta 9564 pred Kristusom.

Kakor trdi Skot Eliot, so bili ljudje na Atlantidi precej zastareli. Posluževali so se onega orodja, kakor sploh prvotni ljudje, ali čute pa so imeli mnogo bolj razvite kot današnji ljudje. Obdajalo jih je tudi drugačno podnebje. Nebo je bilo vedno pokrito z oblaki in solnce se je pogostejše pokazalo šele po prvem potopu. Zrak je bil tedaj gorkejši in vlažnejši. Vsak dan je padlo na tisoče meteorjev na zemljo, ki so dajali ljudem potrebni ogenj. Vedno so gledali, kako letajo po zraku krilati zmaji in kako se po zemlji sprehajajo temurske pošasti, ogromni pterodaktili.

Prvotni Atlant je poznal neke vrste prirodne črne magije, kakršne so se pri nekaterih divjaških narodih še do danes ohranile.

Kakor trdijo zgodovinska raziskavanja, se lahko reče, da je prvotna atlantidska civilizacija obsegala milijon let. Tedaj je živelo ono predpotopno ljudstvo, o katerem govori mitologija.

Glavno mesto poznejše Atlantide se je nahajalo v udobnem zalivu na 15. stopinji severne širine. To je bilo cesarsko mesto »Zlatih vrat«, trdnjava, svetišče in pristanišče obenem. Priroda in znanje sta tu tekmovali in tvorili eno celoto.

Vzdigoval se je v rodovitni ravnini, a nad njim so bili zarastli griči. Nad gradom se je vzpenjalo svetišče z masivnimi stebri. Zidovje, streha in vrata so bili narejeni iz kovine, ki spominja na bron ter ima sijaj srebra in zlata. Zlato in srebro je bilo Atlantidu zelo priljubljeno razkošje. Že od daleč so se lesketala vrata tega svetišča, od koder je tudi mesto dobilo svoje ime, mesto »Zlatih vrat«. Ali glavna lepota tega hrama je bil vodovod, izpeljan iz nekega gorskega jezera. Voda se je dvigala kvišku v velikem vodometu ter se počasi zlivala v miniatura jezera na zelenem podnožju griča, na katerem se je dvigalo svetišče. Iz teh jezer so bili napeljavani v mesto kanali, da je atlantska prestolnica bila v tem pogledu podobna Benetkam. Po besedah Platonovih je bilo v tem mestu posebno predmestje, kjer so stanovali tujci.

»Zlata vrata« so bila središče, kjer so se srečavali vsi narodi Atlantide. Vsako leto so se v svetišču zbirali vladarji atlantidske zveze ter se posvetovali o vojski in miru s sovražniki. Vojska med posameznimi zveznimi drža-

vami je bila strogo prepovedana. Na glavnem stebru svetišča so bili zapisani sveti zakoni Manovi. Na vrhu tega stebra pa se je nahajalo zlato solnce, ki je predstavljalo vrhovno božanstvo.

V tem času se je solnce polagoma jelo kazati skozi oblake na obzorju; sedaj so ga Atlantidi še bolj oboževali, ker je najprej obsijalo vrhove gora in človeško telo. Zbrali so se vsi v svetišču k molitvi ter pili vodo iz vodovoda, katero so nazivali »božansko pijačo«.

Atlantida je končala s tem, da se je pogreznila v morje. Mesto nje se je pojavila na zapadu druga zemlja, na kateri so velikanski vulkanski valovi vzdignili gorostasne Kordiljere, Ande in druga gorovja. Ta proces je spremljala elektrika, ki je povzročila v zraku silne nevihte, vrtince ter trganje oblakov. Del vode, ki je do tedaj v parnem stanju plaval po atmosferi se je razlil na zemljo in povzročil potop, v katerem je poginilo 60 milijonov ljudi. Tak je bil konec Atlantide.

KNJIŽEVNI TRG.

Vojska na Balkanu. 9. sešitek je izšel in smo ga razposlali včeraj naročnikom. Če bi ga kak naročnik med tem še ne bil dobil, naj ga takoj reklamira na ondnotnem poštne uradu. — Sešitek nam živahno in zelo temeljito, pa vendar na kratko popisuje konec bitke pri Lozengradu in začetek bitke pri Lüle-Burgasu, katera je — kakor upamo — za vselej zapečatila usodo Turčije v Evropi. Tu imamo pred seboj vso zgodovino teh važnih bojov, sestavljeno od roke strokovnjaka in opisano pregledno in v prijetni zvezi. V časopisih smo brali svoj čas prava in napačna poročila vse vprek, razna domnevanja in ogibanja brez pravih direktiv in popolnoma točnih informacij; nikdar si nismo bili povsem gotovi, če je poročilo pristno ali ne. Zato bomo to zgodovino Balkanske vojske čitali še s toliko večjim zanimanjem in si bomo resnične dogodke še toliko lažje zapomnili. — Mnoge krasne slike ter zanesljivi in temeljiti sestavki pisateljev so zagotovili temu lepemu delu trajno privlačno moč in zgodovinsko, pa tudi zabavno, poučno in pripovedno vrednost. Dosedaj je izšlo devet sešitkov v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborna blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«. 159

Sanatorium Emona v Ljubljani. Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar I. kir. odd. dež. boln.

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

Velika noč je letos že v marec!!

Naročite torej vzorce za nove obleke kar že zdaj pri tvrdki 217

Prokop Skorkovsky in sin

izvozna tvrdka blaga za moške in ženske obleke, HUMPOLEC, ČEŠKO. Na željo damo izvršiti moške obleke.

MATTONIJEV

GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-
tarjih, obistnih in mehurnih boleznih, katero
priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno
podpiralno sredstvo

pri karlovoarijskem in drugih kopeliških zdrav-
ljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih
24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jstvinami
in vinom.

Zaloge pri Mihael Kasfner-u, Peter Lass-
niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Ravnokar je izšla v naši zalogi molitvena knjiga, ki se je že v svojih poprejšnjih izdajah priljubila in katera se je občutno pogrešala, posebno odkar je pošla v trgovini že sedma izdaja. Molitvenik obsega krasna premišljevanja Kristusovega trpljenja in je nova izdaja na novo prevedena iz izvirnika in v mnogih pomanjkljivih točkah izboljšana. Ta lepa knjiga, ki bo nudila veliko duhovno korist nosi znani naslov:

Getzemani in Golgata

Šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti.

Premišljevanje in molitve v čast bridkega trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Po nemški izdaji priredil

Fr. Ks. Steržaj.

Cena: platno, rdeča obreza K 2'60, šagrin, zlata obreza K 3'60.

Nova izdaja te knjige je tiskana na fin, tenak papir in ima molitvenik kljub svoji obširnosti, prav priročno žepno obliko, kar je tudi velika prednost novega natisa.

Istodobno priporočamo sledeče nabožne novosti:

Dr. Jos. Jerše, Mati čudovita.

Šmarnice. Cena: rdeča obr. K 2'—, šagrin, zlata obreza K 3'—.

Te šmarnice se ne priporočajo samo kot šmarnično berilo, temveč bodo zbog svoje prekrasne vsebine, ki je skozi in skozi dogmatičnega izvora, služile tudi pridigarjem, posebno pa voditeljem Marijinih družb pri izdelovanju govorov.

Jolažba dušam v vicah.

Priredil Frančišek Bleiweis, Cena: rdeča obreza K 1'20, zlata obreza K 2'—, šagrin, zlata obreza K 2'60.

Marija, kraljica src.

Nauk blaženega Grinjona Montfortskega o pravi pobožnosti do Matere božje. Rdeča obreza K 1'60, fin šagrin zlata obreza K 2'40.

Pot v nebesa

ali življenje udov tretjega reda sv. Frančiška. Spisal O. Nikolaj Meznarič. VI. natis 1912. Okusno vez., rdeča obr. K 1'80, zlata obr. K 2'40, fin šagrin K 3'20.

Molite bratje! Molitvenik arskega župnika bl. Janeza Vianaja. Z velikim tiskom. Cena: rdeča obreza K 1'20, zlata obreza K 1'80, fin šagrin, zlata obreza K 2'40.

Ta molitvenik ima velik tisek pa zelo priročno žepno obliko in lepo vsebino. Za slabovidne je zelo priporočljiv.

Cerkvenim zborom priporočamo:

P. Angelik Hribar, **Postni in velikonočni napevi** za mešani zbor. Partitura K 2'40, glasovi à K —'60.

Fr. Kimovec, **Rihar renatus.** 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Partitura K 3'—, glasovi à K —'60. (Obsega poleg drugih tudi več postnih in velikonočnih napevov.)

Ant. Foerster, **Cantica sacra** I. del za 4 enake (ženske ali moške) glasove K 2'40.

Ant. Grum, **Cerkvena pesmarica** za Marijine družbe I. del za 4 enake (ženske ali moške) glasove K 2'—.

Ant. Foerster, **12 Pange lingua — Tantum ergo** za mešani zbor. Partitura K 1'80, glasovi à K —'50.

Dr. Ant. Chlondowski, **Sancte Joseph.** Invocatio za soli, mešani zbor in orgle. Partitura K —'60, glasovi à K —'10. Prav lahka a vendar zelo efektna in lepa skladba. Za praznik sv. Jožefa najpripravnější.

p. Hugolin Sattner, **Missa Seraphica** za mešani zbor in orgle ali orkester. Partitura K 3'20, glasovi à K —'50.

Ant. Grum, **Deset pesmi k blagoslovu** za mešani zbor. Part. K 1'—.

Najnovejše:

Ant. Grum, **Aleluja.** 10 velikonočnih pesmi za mešani zbor Partitura K 1'20.

St. Premrl, **Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih.** 20 pesmi v čast svetnikom za mešani zbor. Partitura K 2'40, glasovi à K —'60.

Ta zbirka je ravnokar izšla in bo cerkvenim zborom prav dobro došla, saj nismo imeli dosedaj nobene zbirke, ki bi nudila pesmi v čast svetnikom.

Fr. Gerbič, **Slovenska maša v čast sv. Frančiška Serafinskega** za mešani zbor. Partitura K 1'80, à K —'20.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter
manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.

Valilni aparat K 45-

vali bolje kot vsaka kokoš. Na poskušajo zastoj. **G. MÜCKE, Pottendorf št. 40 pri Dunaju.** Stotine referenc in spričeval iz cele monarhije zastoj in franko. 181 (10)

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Ria-ma-zilo.** — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény (Kaschau) I. Poštini predal 12/160 Ogrsko.

Stavbišče se prodaja

pri kemični tovarni v Ljubljani. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod „št. 254“. (Znamka za odgovor). 254

Perje za postelje in puh

prilagojeno po najnižjih cenah
EMIL KRAJEC
preje F. Hiti 3534
Pred Skofljo št. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo

Vila

ob lepem sprehajališču, s solnčno lego, se pod ugodnimi pogoji prodaja. Vprašati je na **Cesti na Rožnik št. 41.** 408

Iščem učenka

v trgovino z mešaním blagom, katera je dovršila 6. razred. Glavna stvar je, da ima lepo pisavo, ter zmogla v računstvu. **IVAN ŽARGI, trgovec, Kamnik.** 426

Samo pri nas pristno.
Zelo ugoden nakup
40 METROV OSTANKOV
zefira, voile, flanele in drugega pralnega blaga, zelo lepi v dolgoti od 1—8 metrov, sortirani. Pošilja se po povzetju, franko za 18 kron. Najboljša razpošiljalnica
V. I. Havliček & Bratje, Podehrad, (Češko):
Od teh ostankov se vzorci ne morejo razpošiljati. Kolekcija vzorcev modnega blaga in manufakture z navedbami nizkih cen pošiljamo franko. 116

Išče se posojilo

na posest. Vknjižba drugo mesto. Obresti plačam po 6 1/2%. Vsako leto se odplača 1000 K svote. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod šifro 1948/455.

C. Kr. oblastveno potrjeno učilišče krojnega risanja. Dobi se tudi kroj po životni meri. Istotako se izdelujejo obleke točno in po primerno nizki ceni.

Franja Jesih,
Ljubljana, Stari trg 28. 4172

V črni pri Prevaljah, blizu cerkve je naprodaj novo zidana, enonadstropna z gospodarskim poslopjem in velikim vrtom, ležeča ob glavni cesti. Ponudbe sprejema in pojasnila daje **M. Slanič, v Črni, Koroško.** 456

Dva še dobro ohranjena portala z izložbenim oknom, železnim zastorom in senčno streho prodaja po nizki ceni **Simon Kmetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.** 467

ŽAGA

na vodo in izvrstna lesna trgovina v okraju z obilnim lesom, **velika skladišča za seno,** se prodaja vkup, ali vsako zase. Vpraša se pod „Dobra eksistenca 458“ pri upravi „Slovenca“. Znamka za odgovor. 458

Pristno brnsko blago

za plemadensko in poletno sezono 1913.
Kupon. 3/10 metr. dolg, za 1 kupon 7 kron
kompletno moško obleko 1 kupon 10 kron
(suknjo, hlače, telovnik) 1 kupon 15 kron
1 kupon 17 kron
Kupon za črno salonsko obleko K 20.—, kakor tudi blago za povračila, turistovske obleke, avilni kamgari in blago za damsko obleke, pošilja po tovarniški ceni kot rečna in solidna, dobroznana
zaloga tovarniškega sukna
Siegel-Imhof Brno, Morava.
Vzorci zastoj in franko.
Vsele direktne naročila blaga pri trdki Siegel-Imhof iz tovarne imajo zasedbiki mnogo prednosti. Vsele velikega blagovnega prometa vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stalne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvrše najskorjeje, natančno po vzorcu. 464

TRGOVINA

z mešaním blagom in poljskimi pridelki v znano premožnem trgu na Spod. Stajarskem se takoj odda Velika poslopja v najboljšem stanu in legi. Velik promet, lepa zaloga svežega blaga po ugodnem direktnem nakupu. Interesenti naj se oglašijo pod „Srečka 457“ na upravo „Slovenca“. (Znamka za odgovor). 457

Izredni uspeh, ki sem ga dosegel pri svoji žitni kavi

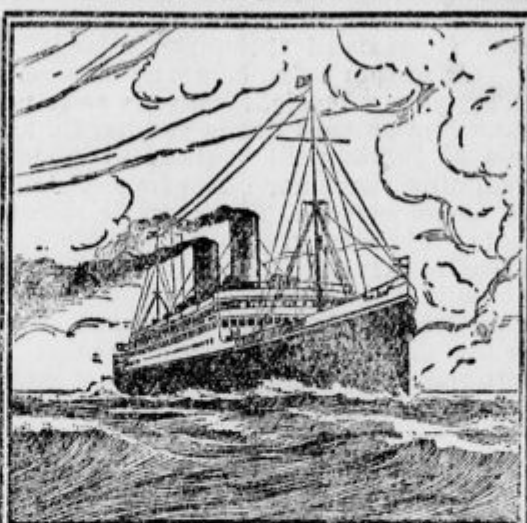
v vseh slovanskih pokrajinah, me nagiba, da iznova opozarjam na ta svoj prvovrstni izdelek, ki po svoji kakovosti in nizki ceni ne pozna nobene konkurence, ter se smatra za neobhodno potreben predmet za vsakdanjo rabo v vsakem gospodinjstvu. Z vzorno in skrbno postrežbo sem si pridobil v vseh slojih prebivalstva popolno zaupanje in z zadovoljenjem moram na tem mestu naglašati, da se znatno množi krog mojih odjemalcev. Obrnite se torej z zaupanjem na mojo izbrano trdiko in prejeli boste za 4 K 5 kg izborne žitne kave poštine prosto na vsaki pošti. Vsaka pošiljka je zašita najskorjeje v zelo močno platneno vrečo in vsebuje vrhutega še dragoceno premijo: predmet, poraben v vsakem gospodinjstvu. Obrnite se takoj zaupno na trdiko

Jos. Veselý, Praga VII. 586
in postali bodete za vedno moj stalen odjemalec. 324

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga **Fr. Kapus** Ljubljana, Marije Ter. c. 11 (Kolizej).

Zaloga spalnih ter jedilnih sob
v različnih najnovejših slogih.

Vsakovrstno drugo pohištvo. Priznано solidno blago ter najnižje cene.

Potniki v severno in južno Ameriko se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi **Austro-Amerikana**

Trst — New York, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Santos i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma, električno razsvitljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:
v severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Nova linija Trst—Kanada odhod parnika 15./III. v Portland 12./IV. Guebec.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za Kranjsko, Stajarsko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana
21 Kolodvorska ulica 26.

Staubene parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred delavskimi hišami in na Glincah takoj ob mesni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izbiri za primerne cene

na prodaj.
Več se izve pri lastniku **JOS. TRIBUC, na Glincah 37.** 2127

Najstarejša slovenska trdika te stroke. Obstoja že nad 38 let. 30:2

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfova ul. 4
si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.
Zagotavljajo hitro in najpoštenejšo postrežbo, prosil, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo trdiko.

Prostorno, zračno 470

skladišče

pripravno za mokařja, se takoj odda. Naslov pove uprava lista pod št. 470.

Umetni zavod za cerkveno slikanje
J. HLAVKA
slikar cerkvenih podob
Praga Kral. Vinohrady
Fuchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečistiti duhovščini poznate slike svetnikov, altarne slike, križeva pota, pasijonske slike itd. na platnu, cinkasti pločevini itd., umetniško izvrše ne po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastoj na ogled. Dopisuje se slovensko. 3502 Najboljša priporočila.

Novozidana hiša

se prodaja; zraven spadata dva vrta, 15 mernikov posetve polja. Hiša ima 4 sobe, eno kuhinjo, dve kleti. Proda se za 5000 kron in se nahaja en četrt ure od postaje Podgorje v Rožu na Koroškem. Pojasnilo daje Franc Smole, kovaški mojster, Podgorje. 441

Ostanki blaga,

ki zadostujejo za kompl. obleko za gospode, hlače, paltoje, damske kostume, plašče, krila itd. kateri so se pri meni v veliki množini nabrali, dam radi pomankanja prostora, čisto pod ceno. 115

Exportna tovarna blaga **Karl Kasper** Inmost (Innsbruck) 58. Naj se zahteva vzorce ostankov blaga za gospode in dame, poštine prosto.

Razglas.

Podpisano županstvo razpisuje službo

občinskega redarja.

Plača po dogovoru. Prošnje je vložiti do 25. t. m. Nastop službe 15. aprila t. l.

Županstvo občine Moste,
dne 12. februarja 1913.

461 **J. Oražem, župan.**

Telefon št. 16.

19

Telefon št. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporočajo se za stavbena dela vsake vrste.